

Босна и Херцеговина
БРЧКО ДИСТРИКТ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
Комисија за хартије од вриједности

Bosna i Hercegovina
BRČKO DISTRIKT
BOSNE I HERCEGOVINE
Povjerenstvo / Komisija za papire
od vrijednosti

Босне Сребрени 28, 76100 Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине; телефон: 049/232 540, 232 550, 231 880, телекакс: 049/231 891, е-mail: info@secbdbih.org
Bosne Srebreni 28, 76100 Brčko Distrikat Bosne i Hercegovine, telefon: 049/232 540, 232 550, 231 880, telefaks: 049/231 891, e-mail: info@secbdbih.org

I Z V J E Š Ć E

**o radu Povjerenstva za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH
za 2020. godinu**

Brčko, veljača, 2021. godina
www.secbdbih.org

KAZALO

1. STATUSNI I ORGANIZACIJSKI ASPEKT POVJERENSTVA	1
1.1. Pravni status.....	1
1.2. Nadležnosti i pravna regulativa	1
1.3. Organizacijska struktura i poslovi u unutarnjim organizacijskim jedinicama	2
2. INSTITUCIONALNI KAPACITETI.....	3
2.1. Struktura ljudskih resursa	3
2.2. Edukacija zaposlenih	4
2.3. Informacijski sustav	4
2.4. Internetska stranica Povjerenstva.....	4
3. REGULATORNA DJELATNOST POVJERENSTVA I SURADNJA S INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE I BRČKO DISTRINKTA BiH.....	5
3.1. Nadzorna i kontrolna djelatnost.....	5
3.2. Aktivnosti Povjerenstva u procesu izrade Programa integriranja Bosne i Hercegovine u EU ...	7
3.3. Aktivnosti pružanja podataka u koordinaciji prevencije i borbe protiv pranja novca.....	8
3.4. Aktivnosti osiguranja materijalno-financijskih pretpostavki za operativno djelovanje.....	8
4. PRIMARNO TRŽIŠTE I DJELATNOST REGISTRA IZDAVATELJA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI.....	9
4.1. Registar izdavatelja papira od vrijednosti.....	9
4.1.1. Klasifikacija dioničkih društava prema veličini	10
4.1.2. Dionički kapital prema podrijetlu i pravnom statusu dioničara	11
4.1.3. Dionički kapital prema zemlji podrijetla strateškog investitora.....	12
4.1.4. Dionički kapital po sektorima privređivanja dioničkih društava.....	13
4.1.5. Promjene na dioničkom kapitalu	14
4.1.6. Izdavanje papira od vrijednosti	15
5. OSNOVNE KARAKTERISTIKE KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I KORPORATIVNE STRUKTURE	17
5.1. Koncentracija kapitala i upravljanje dioničkim društvima	17

5.2. Korporativna struktura	18
5.2.1. Osnovna obilježja uprave dioničkih društava.....	18
5.2.2. Osnovna obilježja nadzornog odbora dioničkih društava.....	20
5.3. Primjena standarda korporativnog upravljanja	21
6. PREUZIMANJE DIONIČKIH DRUŠTAVA	23
6.1. Funkcija Povjerenstva u postupku preuzimanja	23
6.2. Informiranje u postupku preuzimanja.....	24
7. SEKUNDARNO TRŽIŠTE I DJELATNOST REGISTRA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI	25
7.1. Poslovi Registra papira od vrijednosti i usluge koje pruža pravnim i fizičkim osobama	25
7.2. Registrirani kapital i dioničari na burzama u BiH	26
7.3. Registracija kapitala, papira od vrijednosti i dioničara.....	27
7.4. Promet i prijenos papira od vrijednosti.....	28
8. FINANCIJSKO IZVJEŠĆIVANJE IZDAVATELJA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI	29
8.1. Financijska izvješća izdavatelja papira od vrijednosti	29
8.2. Odabrani pokazatelji poslovanja dioničkih društava	30
9. REVIDIRANA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA DIONIČKIH DRUŠTAVA	32
10. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE POVJERENSTVA	33

1. STATUSNI I ORGANIZACIJSKI ASPEKT POVJERENSTVA

1.1. Pravni status

Povjerenstvo za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH je sukladno Zakonu o papirima od vrijednosti (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi: 15/03, 27/04, 42/04, 28/07, 14/12, 20/17, 8/19, 10/19 i 32/19) stalno, neovisno regulatorno tijelo, osnovano radi regulativnog uređivanja nadzora i kontrole izdavanja i prometa papira od vrijednosti.

1.2. Nadležnosti i pravna regulativa

Povjerenstvo za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH primarne nadležnosti vrši sukladno Zakonu o papirima od vrijednosti Brčko distrikta BiH, Zakonu o preuzimanju dioničkih društava (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, broj 32/19) i Zakonu o investicijskim fondovima (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi: 30/07 i 18/17), a odnose se na:

- donošenje propisa o provedbi Zakona o papirima od vrijednosti, Zakona o preuzimanju dioničkih društava i Zakona o investicijskim fondovima,
- izdavanje i oduzimanje dozvola, odobrenja i suglasnosti u okviru svog djelokruga i nadležnosti,
- donošenje podzakonskih akata radi propisivanja uvjeta, načina i procedura za jedinstveno obavljanje nadzora unutar svog djelokruga i nadležnosti,
- poticanje, organiziranje i nadgledanje mjera za učinkovito funkcioniranje tržišta papira od vrijednosti,
- vođenje knjiga i registara sukladno odredbama Zakona iz svog djelokruga i nadležnost,
- pravodobno rješavanje zahtjeva stranaka u postupku,
- obavljanje nadzora nad poslovanjem izdavatelja papira od vrijednosti, sudionika na tržištu kapitala,
- nadzor provedbe postupaka preuzimanja i postupaka prisilne kupovine i prisilne prodaje dionica,
- donošenje odluka o mjerama za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti i
- izvješćivanje nadležnih nadzornih, upravnih i pravosudnih tijela o svim saznanjima, koja se neposredno ili posredno tiču njihove nadležnosti i koja su povezana s postupcima koji se vode pred tim tijelima, a u svezi su s postupcima iz djelokruga i nadležnosti Povjerenstva.

Povjerenstvo za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH određene nadležnosti provodi sukladno odredbama Zakona o poduzećima Brčko distrikta BiH - pročišćen tekst (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi: 49/11 i 11/20), a odnose se na:

- upis dioničkih društava u registre Povjerenstva,
- smanjenje i povećanje osnovnog kapitala dioničkih društava i
- upis statusnih promjena u registre Povjerenstva.

U postupcima rješavanja zahtjeva pravnih i fizičkih osoba Povjerenstvo primjenjuje Zakon o upravnom postupku Brčko distrikta BiH (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi: 48/11, 21/18 i 23/19), kada pojedine aktivnosti nisu detaljno propisana gore navedenim zakonima.

1.3. Organizacijska struktura i poslovi u unutarnjim organizacijskim jedinicama

Sukladno Zakonu o papirima od vrijednosti, Statutu i Organizacijskom planu, Povjerenstvo za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH se kao regulatorno tijelo sastoji od tri organizacijske jedinice, Povjerenstva kao kolektivnog tijela, Stručne službe i Registra papira od vrijednosti. Dimenzije organizacijske strukture Povjerenstva, ciljevi koje treba ostvariti, način koordinacije osnovnih unutarnjih i vanjskih elemenata, nadležnosti i odgovornosti pojedinačnih izvršitelja, kao i zadatci i obveze su uspostavljeni kroz funkciju podjelu rada, kako bi se osigurala usklađenost djelovanja svih elemenata organizacijske strukture.

U Povjerenstvu, kao kolektivnom tijelu odlučivanja obavljaju se sljedeći poslovi:

- donošenje propisa iz nadležnosti Povjerenstva,
- kontrola poštovanja pravila uobičajene trgovine i lojalne konkurenциje u trgovanju papirima od vrijednosti,
- reguliranje prometa papira od vrijednosti na temelju povlaštenih informacija,
- vršenje nadzora nad radom Registra papira od vrijednosti,
- vršenje nadzora nad izdavateljima i izdavanju papira od vrijednosti i drugim sudionicima na tržištu papira od vrijednosti,
- obustavljanje izdavanja i prometa pojedinih papira od vrijednosti,
- sprečavanje manipulacija, špekulacija, pranja novca, financiranja terorističkih aktivnosti i drugih nezakonitih radnji,
- pokretanje upravnih sporova radi zaštite investitora,
- utvrđivanje načina čuvanja dokumentacije za poduzeća koja posluju s papirima od vrijednosti,
- propisuje obvezan sadržaj informacija, koje moraju biti objavljene svim dioničarima i javnosti, od osoba koje vrše izdavanje papira od vrijednosti,
- donošenja odluke o utvrđivanju pristojbe, odnosno visine naknada za izvršene usluge u okviru nadležnosti,
- praćenja i proučavanja stanja na tržištu papira od vrijednosti,
- davanje informacija i sirenje znanja o djelovanju tržišta papira od vrijednosti,
- suradnja s drugim povjerenstvima za papire od vrijednosti, registrima i burzama u BiH,
- suradnja s gradonačelnikom Brčko distrikta BiH, Vladom i Skupštinom Brčko distrikta BiH, po pitanju provedbe procedura usvajanja izmjena postojećih i donošenja novih zakonskih rješenja,
- podnošenje izvješća o radu Povjerenstva Skupštini Brčko distrikta BiH,
- suradnja s Vijećem ministara BiH i drugim tijelima i institucijama u zemlji i inozemstvu i
- obavljanje drugih poslova sukladno zakonskim ovlastima.

U Stručnoj službi se obavljaju poslovi koji se odnose na:

- normativno-pravne, administrativne i analitičke poslove,
- organizaciju rada Stručne službe,
- koordinaciju rada u Povjerenstvu između upravljačkog i administrativnog dijela organizacijske strukture,
- pripremu prijedloga mišljenja i stajališta Povjerenstva po pitanju tumačenja i primjene propisa,
- nadzor i kontrolu zakonom propisane dokumentacije prilikom izdavanja papira od vrijednosti,
- registraciju kapitala izdavatelja papira od vrijednosti,

- registraciju promjena upravljačke strukture u dioničkim društvima,
- obradu zahtjeva za izdavanje rješenja o odobrenju izdavanja papira od vrijednosti s obrazloženjem prijedloga rješenja Povjerenstvu, na razmatranje i usvajanje,
- izradu rješenja o odobrenju izdavanja papira od vrijednosti, prethodno usvojenih od Povjerenstva,
- vođenje Registra izdavatelja papira od vrijednosti i evidencije izdanih rješenja,
- praćenje objavljivanja finansijskih i drugih poslovnih informacija izdavatelja, propisanih zakonima i propisima Povjerenstva,
- vođenje evidencije o izdavanju papira od vrijednosti za koje nije potrebno odobrenje Povjerenstva,
- izradu odluka i ugovora o javnim nabavama roba, radova i usluga za potrebe Povjerenstva i praćenje njihove realizacije,
- suradnju s institucijama tržišta kapitala u entitetima BiH i drugim tijelima i institucijama u BiH i inozemstvu,
- suradnju s Kabinetom gradonačelnika Brčko distrikta BiH, Tajništvom Vlade Brčko distrikta BiH, Stručnom službom Skupštine Brčko distrikta BiH, odjelima Vlade i institucijama Brčko distrikta BiH, po pitanju administrativnih aktivnosti i
- obavljanje drugih poslova po zahtjevu Povjerenstva sukladno zakonima i podzakonskim aktima.

U Registru papira od vrijednosti se obavljaju poslovi koji se odnose na:

- registraciju, čuvanje, prijenos, deponiranje, saldiranje i kliring po transakcijama s papirima od vrijednosti,
- vođenje računa izdavatelja i vlasnika papira od vrijednosti,
- izdavanje certifikata - izvadaka o stanju na računima vlasnika papira od vrijednosti,
- izdavanje liste dioničara,
- upis i registraciju promjena na kapitalu,
- upis promjena na računima vlasnika papira od vrijednosti,
- obračun i pripremu podataka za isplatu dužničkih papira od vrijednosti,
- provjeru i dostavljanje podataka po zahtjevima nadležnih tijela zakonodavne i izvršne vlasti u BiH, entitetima i županijama o posjedovanju papira od vrijednosti za imenovane osobe,
- upis ograničenja raspolaganja na papirima od vrijednosti,
- suradnju s registrima i burzama u entitetima BiH i
- obavljanje drugih poslova po zahtjevu Povjerenstva sukladno zakonima i podzakonskim aktima.

2. INSTITUCIONALNI KAPACITETI

2.1. Struktura ljudskih resursa

Sukladno Zakonom definiranim ciljevima i zadatcima postavljenim pred Povjerenstvo, kao i zahtijevanim razinama stručne spreme potrebne za obavljanje poslova raspoređenih na pojedina radna mjesta, izvršena je klasifikacija zaposlenih prema stupnjevima formalnog obrazovanja. Raspored zaposlenih u Povjerenstvu prema ovom kriteriju pokazuje da dominantan udio u strukturi zaposlenih zauzimaju zaposleni s visokom stručnom spremom, odnosno od šest zaposlenih, pet zaposlenika ili 83% je s visokom stručnom spremom, a jedan zaposlenik je sa srednjom stručnom spremom. U okviru zaposlenih s visokom stručnom

spremom prema profesionalnoj orientaciji prevlađujući dio zauzima četvero zaposlenih ekonomskog smjera ili 80%, dok je jedna zaposlena osoba pravnog smjera ili 20%.

2.2. Edukacija zaposlenih

Odredbama Zakona o državnoj službi u tijelima javne uprave Brčko distrikta BiH (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, brojevi: 9/14, 37/15, 48/16, 9/17, 50/18, 14/19 i 41/20) i odredbama Pravilnika o stručnom usavršavanju (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, broj 25/17) definirana je obveza općeg stručnog usavršavanja zaposlenih kroz razne seminare, programe poduke i edukacije radi stjecanja znanja, razmjene iskustava i uspješnijeg obavljanje poslova.

U svrhu uspješnog obavljanja stručnog usavršavanja, zaposleni su nazočili podukama i seminarima na kojima su obrađivane sljedeće teme: finansijsko upravljanje i kontrola, aktualnosti u javnim nabavama, podizanje svijesti o prevenciji i borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma, uspostavljanje i provedba javne interne finansijske kontrole u Brčko distriktu BiH, razumijevanje iseljeništva iz BiH i različitih modela za angažiranje dijaspore i njezinih potencijala u gospodarskom razvitku i portfelj investiranju, suradnja sa iseljeništvom-scenarij za BiH, poslovna komunikacija u suvremenom poslovanju i razvoj osobne odgovornosti kod administrativnih djelatnika. Seminari su organizirani od edukativnog centra „Kventum“ Sarajevo, Direkcije za financije Brčko distrikta BiH, Ministarstva sigurnosti BiH i Odjela za EU i međunarodnu suradnju u suradnji s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice. Napominjemo da je zbog situacije u svezi s epidemijom Covid-19 dio seminara i poduka održan posredstvom različitih internetskih aplikacija.

2.3. Informacijski sustav

Povjerenstvo ima instaliranu LAN mrežu koja je preko rutera vezana na lokalni switch internet mreže Vlade Brčko distrikta BiH, odnosno portal www.vlada.bdcentral.net putem koga pristupa globalnoj mreži odnosno internetu. Registr papira od vrijednosti Povjerenstva za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH obavlja poslove iz svoje nadležnosti kroz sustav registracije registra entiteta. Registr ima pristup podatcima koji se vode u elektroničkoj formi u informacijskim sustavima registra preko konekcija na FTP serveru i koristi ih za korporativne potrebe dioničkih društava i rješavanje vlasničkih prava vlasnika papira od vrijednosti, kao i za obavljanje ostalih poslova i usluga iz svoje nadležnosti za dionička društva i vlasnike papira od vrijednosti s područja Brčko distrikta BiH.

2.4. Internetska stranica Povjerenstva

Radi točnog i pravodobnog informiranja javnosti i zainteresiranih strana, preko internetske stranice Povjerenstva www.secbdbih.org omogućen je besplatan uvid u rad Povjerenstva, uvid u podatke o izvješćima o radu, statusu, organizaciji, revidirana izvješća o finansijskom poslovanju Povjerenstva, pregled legislative (zakoni, pravilnici, upute, odluke, formulari, EU direktive, uredbe, rješenja i dr.) na koje se u svom radu oslanja Povjerenstvo, pregled formulara i ostalih akata. Popis subjekata nadzora Povjerenstva, podatci o visini kapitala dioničkih društava, korporativne aktivnosti, popis ovlaštenih revizora u Brčko distriktu BiH, aktualne prezentacije zakona, priopćenja IOSCO, ankete, novosti kao i druge obavijesti su javno dostupni na internetskoj stranici Povjerenstva.

Sukladno zakonskoj obvezi i ovlasti da objavljuje raspoložive informacije i širi znanja o djelovanju tržišta kapitala, i sukladno Programu rada za 2020. godinu, gdje je, kao programska aktivnost definirana poduka javnosti i izdavatelja papira od vrijednosti, Povjerenstvo je sastavilo prezentaciju novog Zakona o preuzimanju dioničkih društava Brčko

distrikta BiH, koji je usvojen na Skupštini Brčko distrikta BiH 4.12.2019. godine. Kompletna prezentacija je dostupna na internetskoj stranici Povjerenstva.

Unapređenje edukativnih aktivnosti i isticanje važnosti finansijske pismenosti usmjerene na širu javnost, Povjerenstvo je provodilo tijekom godine preko internetske stranice objavljanjem edukativnih tekstova sa osnovnim pojmovima tržišta kapitala. Stalno unapređenje korporativnog upravljanja u dioničkim društvima, Povjerenstvo je u 2020. godini manifestiralo kroz anketu o Standardima korporativnog upravljanja u Brčko distriktu BiH, o čemu je, također, informiralo javnost preko svoje internetske stranice.

3. REGULATORNA DJELATNOST POVJERENSTVA I SURADNJA S INSTITUCIJAMA BOSNE I HERCEGOVINE I BRČKO DISTRINKTA BiH

3.1. Nadzorna i kontrolna djelatnost

Tijekom 2020. godine, sukladno propisanim nadležnostima Povjerenstvo je održalo 13 redovitih sjednica i 15 radno-konzultativnih sjednica, na kojima je razmatrano ukupno 66 točaka dnevnog reda. U proteklom razdoblju, kroz zakonom propisane evidencije Povjerenstva provedeno je ukupno 1.016 izlaznih dokumenata (rješenja, zaključaka, izvadaka, dopisa, poziva, priopćenja, općih i posebnih akata i drugih dokumenata), ulaznih dokumenata uvedenih u urudžbeni zapisnik ukupno 877 i pismena provedenih kroz internu dostavnu knjigu ukupno 1.315. Ciljevi funkcije nadzora i kontrole, koji se provode od Povjerenstva za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH su provjera primjene zakonitosti i propisa Povjerenstva, u svrhu prevencije potencijalnih nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju, smanjenje rizika radi zaštite interesa investitora u oblasti papira od vrijednosti, kao i očuvanje sigurnosti i povjerenja u ovaj način investiranja.

Nadzor izdavanja je reguliran člankom 7.8.9. i člankom 18. Zakona o papirima od vrijednosti Brčko distrikta BiH i Pravilnikom o vršenju nadzora izdavanja, prometa i sudionika u izdavanju i prometu papira od vrijednosti (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, broj 9/06), a obuhvaća kontrolu akata o papirima od vrijednosti, upis i uplate papira od vrijednosti i izvješća o provedenom izdavanju, koji se sastavljaju i objavljaju sukladno Zakonu i propisima Povjerenstva. Ostvarujući ulogu regulatora tržišta kapitala, Povjerenstvo je vršeći nadzor i kontrolu tijekom 2020. verificiralo uspješnost izdavanja papira od vrijednosti odnosno povećanje kapitala i registraciju u vrijednosti od 1.000.000,00 KM, transformaciju dioničkog u inokosni kapital u iznosu od 2.638.818,00 KM, odobrila promjene upravljačkih struktura uprave i nadzornog odbora u šest dioničkih društava i uputilo upozorenja i pozive na postupanje dioničkih društava sukladno Zakonu i drugim propisima.

Sukladno članku 4. Pravilnika o vršenju nadzora izdavanja, prometa i sudionika u izdavanju i prometu papira od vrijednosti (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, broj 9/06), Povjerenstvo vrši kontrolu izvješća i informacija, koje su mu dužna dostavljati pravne i fizičke osobe sukladno Zakonu i propisima Povjerenstva, kontrolu obveznog izvješćivanja i objavljanja, koje su dužni vršiti svi sudionici u izdavanju i prometu papira od vrijednosti, nadzor korporativnih aktivnosti, nadzor izdavanja papira od vrijednosti i nadzor prometa papira od vrijednosti.

Kontrola izvješća i informacija se odvija kontinuirano i obuhvaća analizu, pregled i provjeru svih izvješća, obavijesti i dokumentacije koja se na temelju Zakona i drugih propisa dostavlja Povjerenstvu u svezi s postupcima koje prema Zakonu vodi Povjerenstvo, kao i dokumentacija koju su mu dužne dostaviti pravne i fizičke osobe na njezino traženje, a odnosi se na odluke, zahtjeve, ugovore, prosp ekte izdavanja, javne pozive, objave, upis u registar suda, registar izdavatelja i registar papira od vrijednosti i dr.

Kontrola obavješćivanja je definirana člankom 71. Zakona o papirima o vrijednosti i Pravilnikom o sadržaju, načinu i standardima objavljivanja finansijskih izvješća i drugih informacija o poslovanju dioničkih društava (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, broj 19/05), koja podrazumijeva kontrolu načina, roka, potpunosti i istinitosti obavješćivanja vlasnika papira od vrijednosti i javnosti o svim činjenicama predviđenih zakonom i propisima Povjerenstva. Predmet kontrole je bilo 51 izvješće o poslovanju dioničkih društava, od toga 13 godišnjih, 27 polugodišnjih za 2019. i 2020. godinu i 11 revizorskih izvješća. Povjerenstvo je tijekom 2020. godine kontinuirano provodilo redoviti nadzor obavješćivanja vlasnika papira od vrijednosti i javnosti kroz praćenje pravovremene dostave izvješća o poslovanju dioničkih društava. Istodobno, s provedbom nadzora Povjerenstvo je vršilo analizu polugodišnjih i godišnjih finansijskih izvješća, kao i revidiranih izvješća s ciljem osiguranja dosljednog i transparentnog finansijskog izvješćivanja u svrhu osiguranja podataka o likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti dioničkih društava. Utvrđeno je da se određeni broj dioničkih društava nije očitovoao u području značajnih poslovnih događaja u izvješćima. Povjerenstvo je istim ukazalo na postojeće propuste i obvezu njihovog otklanjanja i u tom smislu će nastaviti pratiti kvalitetu dostavljenih informacija.

Uvjeti i način prometa papira od vrijednosti su propisani člankom 50. Zakona o papirima od vrijednosti i Pravilnikom o registraciji i prijenosu papira od vrijednosti. Nadzor prometa obuhvaća kontrolu primjene zakona i drugih propisa u prometu papira od vrijednosti u sklopu nadzora dioničkih društava. Predmet kontrole je bio ostvaren i promet i prijenos u iznosu od 1.010.843,77 KM.

Povjerenstvo je, u promatranom razdoblju provelo nadzor i kontrolu nad dvanaest promjena na kapitalu i strukturi kapitala, pet povećanja kapitala u ukupnoj vrijednosti od 6.996.670,00 KM, tri smanjenja kapitala u iznosu od 2.242.980,20 KM i četiri promjene strukture kapitala u vrijednosti 1.102.161,08 KM, nakon provedenog procesa preuzimanja.

Djelatnost Registra papira od vrijednosti je definirana člankom 70. Zakona o papirima o vrijednosti, Pravilnikom o registraciji i prijenosu papira od vrijednosti (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, broj 18/13), Uputom o načinu određivanja oznaka papira od vrijednosti broj 30/04 od 13.12.2004. godine i Uputom o vršenju poslova prijenosa papira od vrijednosti po osnovi poslova zaključenih na uređenom javnom tržištu (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, broj 19/05).

Poslovi nadzora Povjerenstva za papire od vrijednosti nad radom Registra papira od vrijednosti se provode redovito, a podrazumijevaju način i postupak prijema u članstvo, prava i obveze članova radi korištenja sustava Registra, način određivanja oznaka i postupak provedbe poslova prijenosa papira od vrijednosti. Predmet nadzora je bilo 15 dioničkih društava, registrirani kapital 106.579.899,00 KM, papiri od vrijednosti 10.059.295, 7.365 otvorenih računa papira od vrijednosti, registracija i vođenje 3.871 aktivnih računa vlasnika papira od vrijednosti, nadzor izdavanja 35 lista dioničara, nadzor izdavanja 686 izvadaka o stanju na računima papira od vrijednosti i dr.

U svrhu osiguranja sustava potpore provedbi operativnih aktivnosti, Povjerenstvo je realiziralo aktivnosti na izradi Plana nabava, Finansijskog plana, Programa stručnog obrazovanja, Plana rada za 2020. godinu i Izvješća o radu za 2019. godinu. U okviru sudjelovanja u procesu konzultacija prilikom realizacije normativnih aktivnosti iz nadležnosti odjela Vlade i institucija Brčko distrikta BiH, Povjerenstvo je svojim stručnim prijedlozima i sugestijama na nacrte pravnih akata, dalo doprinos kvalitetnijem definiranju pojedinih pravnih instituta u oblasti trgovačkog prava i regulative javnog sektora. Na unaprjeđenju informiranja kontinuirano je vršeno inoviranje i nadzor prikazanih podataka na internetskoj

stranici Povjerenstva, razmatranje projekata za TAIEX pomoć, izrada i provedba ankete o primjeni Standarda upravljanja dioničkim društvima i dr.

3.2. Aktivnosti Povjerenstva u procesu izrade Programa integriranja Bosne i Hercegovine u EU

Sukladno Planu aktivnosti za izradu Programa integriranja Bosne i Hercegovine u Europsku uniju, kojim su definirane pripremne aktivnosti, prioriteti i rokovi unosa postojećih propisa u sustav informiranja ISEI, članovi radnih skupina su sudjelovali u 2020. godini online prezentacijama metodologije i izrade programa integriranja BiH u EU, koje su kao video konferencije organizirali članovi Povjerenstva za europske integracije, Vijeća ministara i predsjedatelji, zamjenici predsjedatelja i tajnici radnih skupina. Predstavnici Povjerenstva za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH su kao članovi sudjelovali u radu pojedinih radnih skupina i to:

- Radna skupina za ekonomski kriterij

U Kopenhagenu 1993. godine na sastanku Europskog vijeća postavljeni su politički, ekonomski i pravni kriteriji kao uvjet za članstvo u Europskoj uniji. Ekonomski kriterij podrazumijeva postojanje funkcionalnog tržišnog gospodarstva, sposobnog da se nosi s konkurenckim pritiskom i tržišnim snagama unutar Unije.

- Radna skupina za poglavlje 3 - Pravo poslovnog nastanjivanja i slobodu pružanja usluga

Sloboda pružanja usluga je jedna od četiri slobode nužne za funkcioniranje unutarnjeg tržišta EU, a obuhvaća i pravo poslovnog nastanjivanja u bilo kojoj državi članici EU. Države članice trebaju osigurati da pravo osnivanja trgovačkih društava za državljane i pravne osobe iz EU u bilo kojoj državi članici, kao i sloboda pružanja prekograničnih usluga, ne budu ometani od nacionalnog zakonodavstva, uz iznimke navedene u ugovoru. Cilj je da se u pružanju usluga uspostavi jedinstveno unutarnje tržište, otklanjanjem pravnih i administrativnih prepreka za razvoj uslužnih djelatnosti između država članica.

- Radna skupina za poglavlje 4 - Sloboda kretanja kapitala

Sloboda kretanja kapitala predstavlja također jednu od četiri slobode na kojima se temelji unutarnje tržište Europske unije. Ovo poglavlje prije svega se odnosi na usklađivanje propisa iz oblasti kretanja kapitala i tekućih plaćanja, kao i na borbu protiv pranja novca i financiranje terorizma. U oblasti slobodnog kretanja kapitala, države članice imaju obvezu da, uz neke iznimke, uklone sva ograničenja kretanja kapitala unutar EU i između država članica i ostalih država.

- Radna skupina za poglavlje 6 - Pravo trgovačkih društava

U okviru ovog poglavlja razmatraju se pitanja u svezi sa osnutkom i obavljanjem djelatnosti trgovačkih društava u državama članicama EU. Ovo poglavlje obuhvaća dva dijela, pravo trgovačkih društava u užem smislu i računovodstvo i reviziju. Pravo trgovačkih društava u užem smislu odnosi se na pravila o osnivanju, registraciju, obavljanje djelatnosti, tuzemno i prekogranično spajanje i podjelu trgovačkih društava. Oblast računovodstva i revizije uključuje pravila o uspostavljanju sustava objavljivanja godišnjih finansijskih izvješća, provjere kvalitete rada revizorske struke i učinkovitog sustava javnog nadzora.

- Radna skupina za poglavlje 9 - Finansijske usluge

Finansijske usluge su od velikog značaja za dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta EU kao jednog od temelja europskih integracija. Najvažniji ciljevi pravnih tekovina EU u oblasti finansijskih usluga su osiguravanje finansijske stabilnosti i adekvatna zaštita potrošača, investitora i osiguranika. Pravne tekovine EU u okviru finansijskih usluga obuhvaćaju

oblasti, bankarstva, osiguranja, reosiguranja, dobrovoljnih mirovinskih fondova, tržišta kapitala i infrastrukture financijskog tržišta, pravila za dobivanje dozvole, rad i nadzor financijskih institucija i reguliranih tržišta. Također, uređena su i pitanja zaštite potrošača financijskih usluga, kao i način suradnje tijela zaduženih za nadzor financijskih tržišta. U prosincu 2020. godine je održana prezentacija Programa integriranja putem video konferencije.

- Pododbor za ekonomski i financijski pitanja i statistiku

Pododbor za ekonomski i financijski pitanja i statistiku zajedničko je tijelo EU i Bosne i Hercegovine uspostavljeni za praćenje provedbe Sporazuma za stabilizaciju i pridruživanje koji je stupio na snagu 1. lipnja 2015. godine. Predstavnik Povjerenstva kao član Pododbora je naznačio V. sastanku Pododbora za ekonomski i financijski pitanja i statistiku, koji je održan 19. i 20.11.2020. godine putem *Interacio* platforme.

Predstavnici Povjerenstva kao članovi radnih skupina za poglavlje 3, 4, 6, 9, 17 i radne skupine za ekonomski kriterij su naznačili online podukama u svezi s izradom Programa integriranja Bosne i Hercegovine u Europsku uniju, koje su održane tijekom studenoga, i istodobno su započeli prikupljanje potrebnih podataka za unos postojećih propisa u ISEI sustav, sukladno utvrđenom rasporedu aktivnosti.

3.3. Aktivnosti pružanja podataka u koordinaciji prevencije i borbe protiv pranja novca

Povjerenstvo za papire od vrijednosti je u izvještajnom razdoblju ostvarilo kontinuiranu i uspješnu suradnju s Upravom za neizravno oporezivanje BiH, Poreznom upravom Brčko distrikta BiH, Policijom i Tužiteljstvom Brčko distrikta BiH, Stručnom službom Parlamentarne skupštine BiH, Agencijom za istrage i obavješćivanja na rješavanju podnesenih 686 zahtjeva od ovih institucija. S tim u svezi, provedene su provjere i dostavljeni traženi podatci o vlasnicima papira od vrijednosti, zbog potrebe vođenja postupaka prisilne naplate izravnih i neizravnih poreza, istrage financijskih zlouporaba i malverzacije, kao i vođenje postupaka o sukobu interesa predstavnika Parlamentarne skupštine BiH. Cilj osiguranja i stavljanje na raspolaganje navedenih podataka je uspješno okončanje pravnih postupaka, kao i prevencija i koordinacija borbe protiv korupcije.

3.4. Aktivnosti osiguranja materijalno-financijskih pretpostavki za operativno djelovanje

Suradnja s entitetskim institucijama pretežno se odvijala telekomunikacijskim i elektroničkim sredstvima radi učinkovitog odvijanja operativnih aktivnosti registracije i prijenosa papira od vrijednosti u uvjetima Covid-19. Tijekom izvještajnog razdoblja u suradnji s Pravobraniteljstvom Brčko distrikta BiH, Povjerenstvo je radi naplate dospjelih tražbina uputilo sedam prijedloga za izvršenje tražbina prema dioničkim društvima, koja nisu izmirila dugovanja za izvršene usluge u predviđenom roku. Tražbine se odnose na usluge Registra papira od vrijednosti, odnosno upis kapitala, registraciju papira od vrijednosti, kao i upis svih transakcija po osnovi prijenosa vlasništva, primarnog prometa, burzovnog i izvan burzovnog prometa, preuzimanja dioničkih društava, nasljeđivanja i druge promjene na vlasničkim računima i papirima od vrijednosti.

Sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama Povjerenstvo je u izvještajnom razdoblju preko Poddjela za javne nabave realiziralo potrebe za materijalnim sredstvima, uslugama i sredstvima tehničkog opremanja. Suradnja s Direkcijom za financije se odvijala kroz usklađivanja dinamike uporabe i trošenja raspoloživih financijskih sredstava, kvartalnom izvještavanju o realizaciji proračuna, provedbu procedure izrade Zahtjeva za proračun za iduću godinu i godišnji popis svih oblika sredstava i njihovih izvora prezentnih u

financijskom poslovanju Povjerenstva. Izvješće o izvršenom popisu je dostavljeno Središnjem popisnom Povjerenstvu za popis stalnih sredstava i obveza odjela Vlade i institucija Brčko distrikta BiH.

4. PRIMARNO TRŽIŠTE I DJELATNOST REGISTRA IZDAVATELJA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI

4.1. Registar izdavatelja papira od vrijednosti

Sukladno članku 14. Pravilnika o načinu upisa i vođenju Registra izdavatelja u registar kao javnu knjigu, upisuju se i registriraju svi izdavatelji koji izdaju papire od vrijednosti sukladno Zakonu. Registr sadrži opće podatke o izdavatelju, upravi i nadzornom odboru, kapitalu izdavatelja, vrijednosti kapitala, vrijednosti i broju dionica, podatke o izdavanju papira od vrijednosti, vrsti, klasi, nominalnoj vrijednosti i obujmu izdavanja, zatim podatke o odlukama o izdavanju, odobrenju izdavanja, uspješnosti izdavanja, upis promjena na kapitalu i dr.

Tablica 1. Usporedni pregled osnovnog kapitala dioničkih društava i nominalna vrijednost dionica u razdoblju 2019.–2020. godina

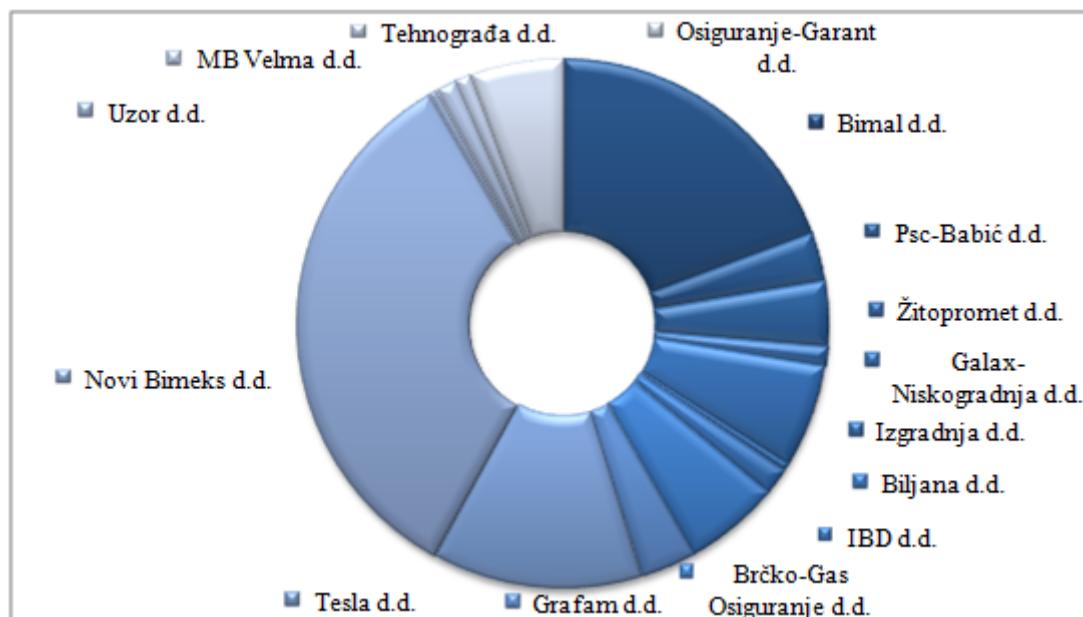
Redni broj	Izdavatelj	2019.		2020.	
		Osnovni kapital	Nom. vr. dionice	Osnovni kapital	Nom. vr. dionice
1.	Bimal d. d.	20.720.130,00	10,00	20.720.130,00	10,00
2.	Psc-Babić d. d.	3.181.830,00	10,00	3.181.830,00	10,00
3.	Žitopromet d. d.	4.151.090,55	3,95	4.151.090,55	3,95
4.	Galax-Niskogradnja d. d.	1.330.860,00	10,00	1.330.860,00	10,00
5.	Izgradnja d.d.	6.683.550,00	10,00	6.683.550,00	10,00
6.	Biljana d.d.	560.460,00	10,00	560.460,00	10,00
7.	IBD d.d.	1.748.000,00	1000,00	1.748.000,00	1000,00
8.	Brčko-Gas Osiguranje d.d.	6.200.000,00	1000,00	6.200.000,00	1000,00
9.	Grafam d.d.	3.586.720,00	10,00	3.586.720,00	10,00
10.	Tesla d.d.	13.663.940,00	10,00	13.663.940,00	10,00
11.	Novi Bimeks d.d.	35.829.000,00	10,00	35.829.000,00	10,00
-	Laser d.d.	2.638.818,00	3,00	0,00	0,00
12.	Uzor d.d.	519.508,80	3,60	519.508,80	3,60
13.	MB Velma d.d.	1.348.300,00	10,00	1.348.300,00	10,00
14.	Tehnograđa d.d.	1.056.510,00	10,00	1.056.510,00	10,00
15.	Osiguranje-Garant d.d.	5.000.000,00	100,00	6.000.000,00	100,00
	UKUPNO	108.218.717,35		106.579.899,35	-

Izvor podataka: Registar izdavatelja papira od vrijednosti

U Registru izdavatelja papira od vrijednosti kod Povjerenstva za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH na dan 31.12.2020. godine upisano je 15 dioničkih društava s ukupnom vrijednošću osnovnog kapitala u iznosu od 106.579.899,35 KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 1.638.818,00 KM ili 1,51%, koje proizlazi iz razlike vrijednosti kapitala dioničkog društva „Laser“ u iznosu od 2.638.818,00 KM, brisanog iz

Registra izdavatelja i vrijednosti povećanja kapitala dioničkog društva „Osiguranje Garant“ u vrijednosti od 1.000.000,00 KM. Prosječna vrijednost osnovnog kapitala po dioničkom društvu u 2020. godini iznosi 7.105.326,62 KM. Nominalna vrijednost dionica u 2020. godini je ostala na istoj razini u odnosu na prethodnu godinu u svim dioničkim društvima.

Grafikon 1. Prikaz dioničkih društava prema veličini osnovnog kapitala na dan 31.12.2020. godine

4.1.1. Klasifikacija dioničkih društava prema veličini

Sukladno članku 32. Zakona o poduzećima, poduzeća se razvrstavaju na mala, srednja i velika prema broju zaposlenih, ostvarenom prihodu i prosječnoj aktivi iskazanoj u godišnjem obračunu za posljednju poslovnu godinu. Malo poduzeće predstavlja subjekt privređivanja, koji zadovoljava najmanje dva od sljedećih kriterija, da ima broj zaposlenih koji nije veći od 50, godišnji prihod niži od 2.800.000,00 KM i prosječnu vrijednost imovine na početku i na koncu poslovne godine manju od 1.400.000,00 KM. Srednje poduzeće treba da zadovoljava najmanje dva od sljedećih uvjeta, broj zaposlenih manji od 250, godišnji prihod niži od 11.000.000,00 KM i prosječna vrijednost imovine na početku i na koncu poslovne godine da nije veća od 5.500.000,00 KM. Veliko poduzeća predstavlja, poduzeće koje nadilazi najmanje dva stava iz kriterija, koji važe za srednje poduzeće. Banka i osiguravajuće društvo sukladno navedenom Zakonu, po prirodi svoje djelatnosti, razvrstavaju se u velika poduzeća.

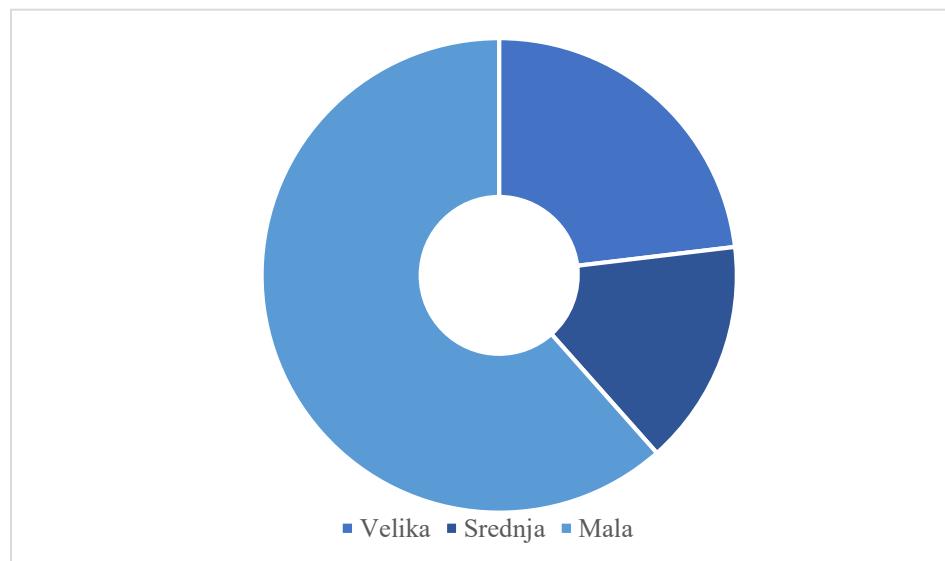
Tablica 2. Klasifikacija dioničkih društava prema ukupnom prihodu i ukupnoj aktivi u 2019. godini

R.br.	Veličina d. d.	Broj	Ukupni prihod	%	Prosječna vrijednost aktive	%
1.	Velika	3	210.427.407	96,14	197.914.559	81,57
2.	Srednja	2	5.045.027	2,31	13.890.005	5,72
3.	Mala	8	3.384.895	1,55	30.836.451	12,71
	Ukupno	13	218.857.329	100,00	242.641.015	100,00

Izvor podataka: Financijska izvješća dioničkih društava

Podatci prikazani u tablici broj 2, pokazuju da od ukupnog broja dioničkih društava prema kriterijima definiranim člankom 32. Zakona o poduzećima Brčko distrikta BiH tri poduzeća ili 23,10% spada u kategoriju velikih poduzeća, dva ili 15,38% predstavljaju srednja poduzeća, dok osam ili 61,54% dioničkih društava spada u skupinu malih poduzeća. U strukturi ukupno ostvarenih prihoda u 2019. godini najveći udio imaju velika dionička društva sa 210.427.407,00 KM ili 96,14%, dok se na srednja dionička društva odnosi 5.045.027,00 KM ili 2,31% ukupno ostvarenih prihoda, a na mala 3.384.895,00 KM ili 1,55%. Ukupna prosječna vrijednost aktive dioničkih društava u 2019. godini iznosila je 242.641.015,00 KM, od čega se 197.914.559,00 KM ili 81,57% odnosi na velika poduzeća, 30.836.451 ili 12,72% na mala poduzeća i 13.890.005,00 KM ili 5,71% na srednja poduzeća.

Grafikon 2. Prikaz broja dioničkih društava prema veličini

4.1.2. Dionički kapital prema podrijetlu i pravnom statusu dioničara

Struktura dioničkog kapitala korporativnog sektora u Brčko distriktu BiH na temelju raspoloživih podataka o kapitalu prema državi podrijetla i prema pravnom subjektivitetu dioničara prikazana je u sljedećoj tablici:

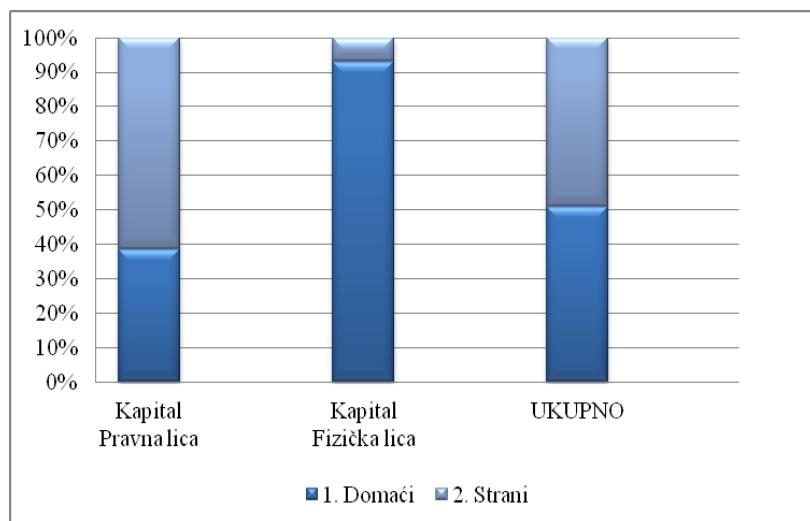
Tablica 3. Usporedni pregled dioničkog kapitala prema podrijetlu i pravnom statusu dioničara na dan 31.12.2020. godine

Redni broj	Podrijetlo kapitala	Kapital pravne osobe	%	Kapital fizičke osobe	%	UKUPNO	%
1.	Tuzemni	29.590.292	36,36	23.479.335	93,18	53.069.627	49,79
2.	Strani	51.793.012	63,64	1.717.260	6,82	53.510.272	50,21
	UKUPNO	81.383.304	100,00	25.196.595	100,00	106.579.899	100,00

Izvor podataka: Registri Povjerenstva za papire od vrijednosti

Podatci o strukturi dioničkog kapitala društava pokazuju da udjel tuzemnog kapitala pravnih i fizičkih osoba na dan 31.12.2020. godine iznosi 53.069.627,00 KM ili 49,79%, a udio stranog kapitala je u vrijednosti od 53.510.272 KM ili 50,21%. U ukupnoj vrijednosti kapitala pravnih osoba od 81.383.304,00 KM, pravne osobe s područja BiH sudjeluju sa 36,36 %, dok je udjel pravnih osoba iz drugih država 62,34%. Kapital u vlasništvu fizičkih osoba u iznosu od 25.196.595 KM, sastoji se od 93,18% kapitala tuzemnog podrijetla i 6,82% stranog podrijetla.

Grafikon 3. Prikaz dioničkog kapitala prema podrijetlu i pravnom statusu dioničara na dan 31.12.2020. godine

4.1.3. Dionički kapital prema zemlji podrijetla strateškog investitora

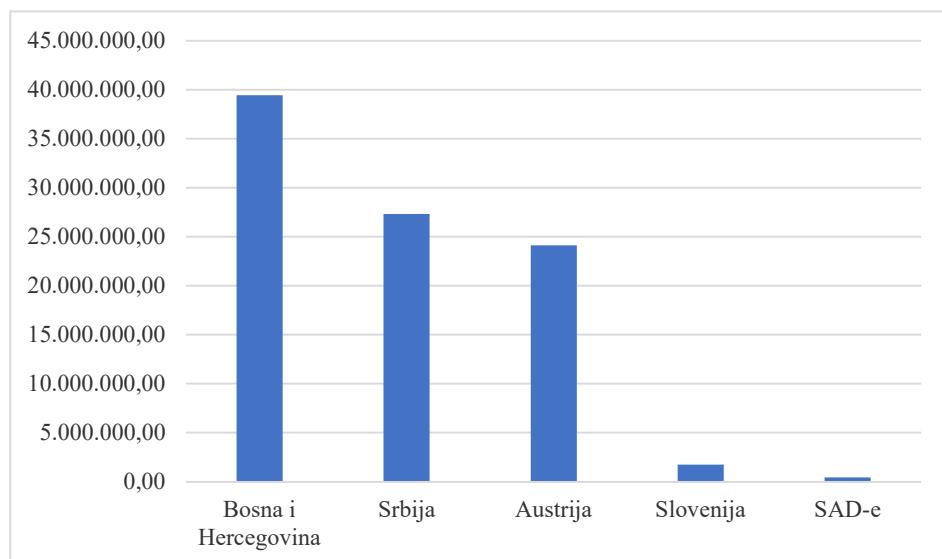
Struktura dioničkog kapitala ilustrirana u tablici broj 4 pokazuje zastupljenost kapitala prema zemlji podrijetla strateškog investitora. Na dan 31.12.2020. godine, najveću zastupljenost u ukupnom dioničkom kapitalu imaju tuzemni većinski dioničari iz Bosne i Hercegovine sa 42,37%, zatim iz Republike Srbije 29,34%, Republike Austrije 25,92%, Republike Slovenije 1,88% i SAD 0,49%.

Tablica 4. Dionički kapital prema zemlji podrijetla strateškog investitora

Redni broj	Zemlja podrijetla strateškog investitora	Vrijednost kapitala	%
1.	Bosna i Hercegovina	39.436.530,00	42,37
2.	Srbija	27.305.430,00	29,34
3.	Austrija	24.125.180,00	25,92
4.	Slovenija	1.748.000,00	1,88
5.	SAD	457.830,00	0,49
	UKUPNO	93.072.970,00	100,00

Izvor : Registar papira od vrijednosti

Grafikon 4. Dionički kapital prema zemlji podrijetla strateškog investitora

4.1.4. Dionički kapital po sektorima privređivanja dioničkih društava

Podatci u idućoj tablici ilustriraju zastupljenost dioničkog kapitala po vrstama djelatnosti dioničkih društava. Na dan 31.12.2020. godine, najveću zastupljenost u ukupnom kapitalu imaju društva iz prehrambene djelatnosti 57,48%. Sektor osiguranja je zastupljen sa 11,45%, potom građevinarstvo sa 10,15%, trgovina sa 1,75%, dok je zastupljenost ostalih proizvodnih i uslužnih djelatnosti 19,17%.

Tablica 5. Usporedni pregled dioničkog kapitala po sektorima privređivanja dioničkih društava na dan 31.12.2020. godine

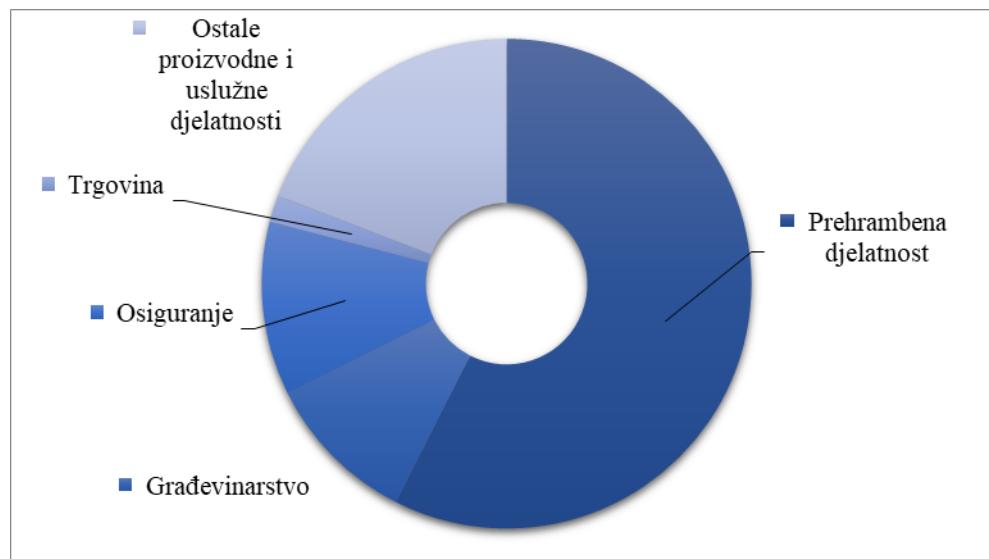
Redni broj	Vrsta djelatnosti	Vrijednost kapitala	%
1.	Prehrambena djelatnost	61.260.680,00	57,48
2.	Građevinarstvo	10.818.920,00	10,15
3.	Osiguranje	12.200.000,00	11,45
4.	Trgovina	1.867.809,00	1,75
5.	Ostale proizvodne i uslužne djelatnosti	20.432.490,00	19,17
	UKUPNO	106.579.899,00	100,00

Izvor podataka: Registar izdavatelja papira od vrijednosti

Dionički kapital trgovackih društava je raspoređen sukladno registriranoj djelatnosti na pet sektora privređivanja, prehrambeni, građevinarstvo, osiguranje, trgovina i ostale djelatnosti. Najveći broj dioničkih društava četiri, ima registriranu građevinsku djelatnost, prehrambenu djelatnost ima registriranu tri društva, djelatnost osiguranja dva društva, trgovinu tri i ostale proizvodne i uslužne djelatnosti dva društva. Prehrambeni sektor obuhvaća dionički kapital trgovackih društava Bimal d.d., Žitopromet d.d. i Biljana d.d. Sektor građevinarstva objedinjuje dionički kapital društava Galax-Niskogradnja d.d., Izgradnja d.d., IBD d.d. i Tehnograđa d.d. Dionički kapital sektora osiguranja uključuje dionički kapital osiguravajućih društava Brčko-Gas Osiguranje d.d. i Osiguranje-Garant d.d. Sektor trgovine sadrži dionički

kapital društava PSC-Babić d.d., Uzor d.d. i MB Velma d.d. Ostale proizvodne i uslužne djelatnosti obuhvaćaju dionički kapital dva trgovačka društva Grafam d.d. i Tesla d.d.

Grafikon 5. Prikaz dioničkog kapitala po sektorima privređivanja dioničkih društava na dan 31.12.2020. godine

4.1.5. Promjene na dioničkom kapitalu

U promatranom razdoblju dionički kapital se mijenjao sukladno dinamici i obujmu izdavanja papira od vrijednosti po osnovi investiranja, ostvarenim rezultatima u poslovanju dioničkih društava i odlukama tijela upravljanja o rasporedu rezultata poslovanja. U idućoj tablici dan je pregled promjena na kapitalu, povećanja kapitala i smanjenja kapitala po godinama.

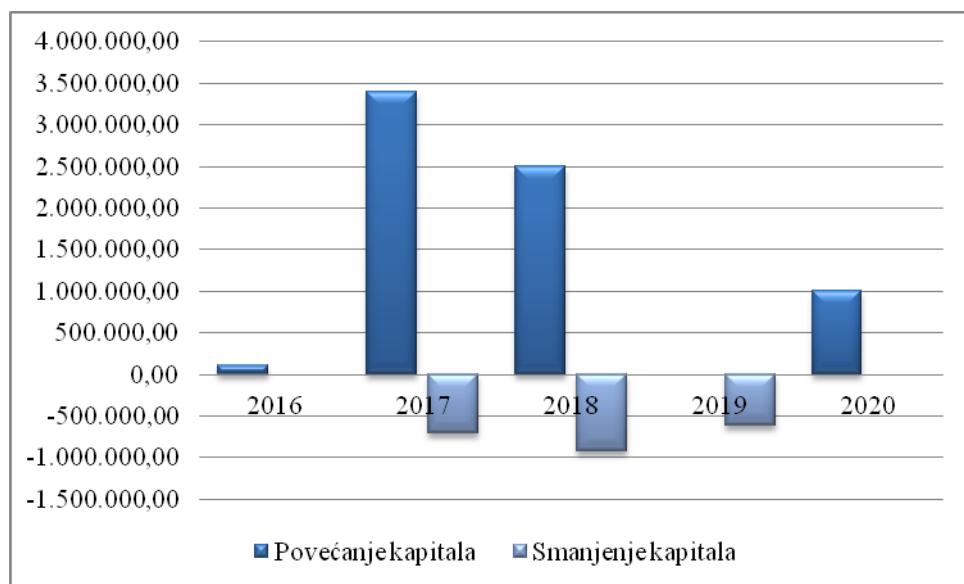
Tablica 6. Usporedni pregled promjena na dioničkom kapitalu u razdoblju 2016.-2020.godina

R. broj	Promjene	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno
1.	Povećanje kapitala	103.300,00	3.393.370,00	2.500.000,00	0,00	1.000.000,00	6.996.670,00
2.	Smanjenje kapitala	0,00	-703.684,80	-923.571,20	-615.724,20	0,00	-2.242.980,20
	Ukupno	103.300,00	2.689.685,20	1.576.428,80	-615.724,20	1.000.000,00	4.753.689,80

Izvor podataka: Registrar izdavatelja papira od vrijednosti

Vrijednost promjena na dioničkom kapitalu u promatranom razdoblju po osnovi investiranja i povećanja kapitala iznosi 6.996.670,00 KM, a po osnovi smanjenja 2.242.980,20 KM. Neto povećanje kapitala iznosi 4.753.689,80 KM. Navedeni podatci pokazuju da je najveći obujam povećanja dioničkog kapitala ostvaren u 2017. godini u vrijednosti od 3.393.370,00 KM, kao rezultat investiranja u poslovanje putem izdavanja dionica, a najveći obujam smanjenja, ostvaren je 2018. godine u ukupnom iznosu od 923.571,20 KM i posljedica je ostvarenih negativnih poslovnih rezultata dioničkih društava, odnosno pokrića ostvarenih gubitaka na teret kapitala društva. Najveće neto povećanje kapitala u iznosu od 2.689.685,20 KM je ostvareno u 2017. godini, a najmanje u 2016. godini u iznosu od 103.300,00 KM.

Grafikon 6. Prikaz promjena na dioničkom kapitalu u razdoblju 2016.–2020. godina

Struktura korporativnih aktivnosti vezanih za promjene na dioničkom kapitalu u promatranom razdoblju pokazuje da se na povećanje kapitala odnosi 6.996.670,00 KM ili 75,72%, a na smanjenje kapitala 2.242.980,20 KM ili 24,28%, što ukazuje da se dionički kapital u promatranom razdoblju dva puta više povećao, nego što je ostvareno smanjenje kapitala.

4.1.6. Izdavanje papira od vrijednosti

Prema prikazanim podatcima u tablici broj 7 na dan 31.12.2020. godine, ukupan broj odobrenih izdavanja papira od vrijednosti po svim vrstama, osnivačka izdavanja, izdavanja po osnovi investiranja, smanjenja kapitala i izdavanja po osnovi spajanja i pripajanja dioničkih društava je 77 izdavanja.

Tablica 7. Usporedni pregled ukupnog obujma izdavanja papira od vrijednosti po vrstama na dan 31.12.2020. godine

Red. broj	Vrsta izdavanja	Broj izdavanja	Vrijednost izdavanje u KM	%
1.	Sukcesivno osnivanje dioničkih društava kojima su prethodila društvena-državna poduzeća	23	84.171.180,00	40,40
2.	Simultano osnivanje dioničkih društava kojima nisu prethodila neka druga poduzeća	3	6.250.000,00	3,00
3.	Konverzija investicija u dionički kapital sukcesivno osnovanih dioničkih	31	79.460.500,00	38,14
4.	Investicije u simultano osnovana dionička društva	8	8.701.300,00	4,18
5.	Smanjenje kapitala zbog pokrića gubitaka u poslovanju	10	22.342.281,00	10,72
6.	Poslovne kombinacije dioničkih društava	2	7.418.440,00	3,56
	UKUPNO	77	208.343.701,00	100,00

Izvor podataka: Registar izdavatelja papira od vrijednosti

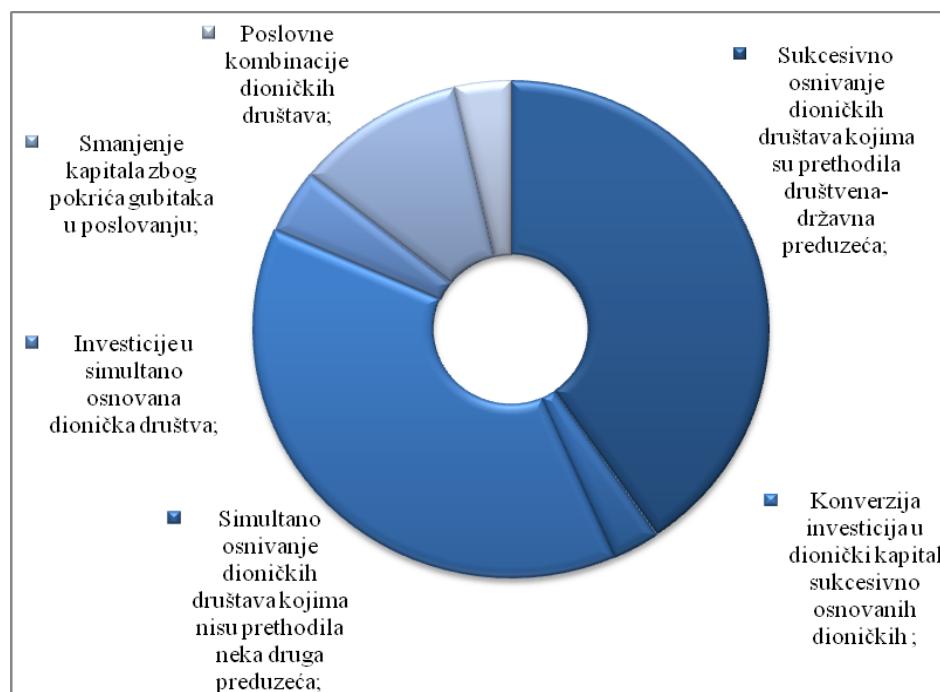
U strukturi ukupnih izdavanja papira od vrijednosti na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 208.343.701,00 KM najveći udjel imaju izdavanja papira od vrijednosti prilikom sukcesivnog osnivanja dioničkih društava kojima su prethodila društvena-državna poduzeća u iznosu od 84.171.180,00 KM ili 40,40%. Ova vrsta izdavanja predstavlja je ugovornu transformaciju društvenog, odnosno državnog kapitala u privatni, koju nije pratio tok svježeg novca i njegovo pretvaranje u dionički kapital, tako da ovom emisijom nisu osigurani uvjeti dodatnog formiranja kapitala i ubrzanja razvoja dioničkih društava.

Izdavanjem papira od vrijednosti po osnovi konverzije uglavnom ugovornih investicija u stvarima i novcu u dionički kapital sukcesivno osnovanih dioničkih društava u iznosu od 79.460.500,00 KM ili 38,14% za poznatog kupca, većinske dioničare, nije osiguran u potrebnoj mjeri rast i razvoj dioničkih društava. Svrha ove vrste izdavanja jeste povećanje kontrolnog paketa dionica, a ne daljnja prodaja, čime se nastojao izbjegći rizik konkurenetskog preuzimanja i gubljenja kontrole upravljanja nad dioničkim društvima.

Na izdavanja papira od vrijednosti prilikom simultanog osnivanja dioničkih društava kojima nisu prethodila neka druga poduzeća odnosi se 6.250.000,00 KM ili 3,00%, a na izdavanja papira od vrijednosti po osnovi formiranja dodatnog kapitala putem novih financijskih ulaganja odnosi se 8.701.300,00 KM ili 4,18%. Ova izdavanja papira od vrijednosti imaju interni karakter i podrazumijevaju ulazak svježeg novca u dioničko društvo i njegovo pretvaranje u kapital.

Realizirana izdavanja papira od vrijednosti po osnovi smanjenje kapitala zbog pokrića gubitaka u poslovanju iznose 22.342.281,00 KM ili 10,72%, a provedena su smanjenjem broja dionica ili smanjenjem nominalne vrijednosti dionica u vrijednosti nastalog gubitka u poslovanju koji se pokriva na teret kapitala. Izdavanja po osnovi poslovnih kombinacija dioničkih društava su ostvarena u iznosu od 7.418.440,00 KM ili 3,56% i odnose se na provedena spajanja i pripajanja dioničkih društava.

Grafikon 7. Prikaz izdavanje papira od vrijednosti prema vrsti i obujmu na dan 31.12.2020. godine

5. OSNOVNE KARAKTERISTIKE KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA I KORPORATIVNE STRUKTURE

5.1. Koncentracija kapitala i upravljanje dioničkim društvima

Upravljanje dioničkim društvima i donošenje ključnih odluka u poslovanju, zasnovano je na visini udjela u strukturi vlasništva, koje je određeno člankom 249. i člankom 287. Zakona o poduzećima, kroz institut potrebne dvotrećinske većine zastupljenih dionica s pravom glasa i člankom 8. Zakona o privatizaciji poduzeća u Brčko distriktu BiH, kroz institut prodaje 67% kapitala poduzeća, čime je osigurana dominantna pozicija u vlasničkoj strukturi i upravljanju. Navedenim pravnim normama je uspostavljena visoka početna koncentracija vlasništva nad kapitalom, čime je definirana pozicija nositelja odlučivanja i upravljanja, zasnovana na rasporedu kapitala na većinski kontrolni paket od 67% dionica i manjinski paket od 33% dionica.

Početni stupanj koncentracije dioničkog kapitala od 67% imao je tendenciju daljnog povećanja kroz zatvoreno izdavanja papira od vrijednosti po osnovi investiranja, kupoprodaje papira od vrijednosti na sekundarnom trgovcu, preuzimanja dioničkih društava i poslovnih kombinacija spajanja i pripajanja, što je rezultiralo povećanjem stupnja koncentracije kapitala u dioničkim društvima na 87,30%. Dionička društva iz sektora osiguranja imaju potpunu koncentraciju kapitala uspostavljenu samim osnivanjem tih dioničkih društava. Dostignuti stupanj koncentracije vlasništva nad dioničkim kapitalom je osigurao potrebne uvjete učinkovitijeg korporativnog upravljanja i postizanje veće kvalitete ekonomije poslovanja.

Dinamika koncentracije vlasništva nad kapitalom u razdoblju 2016.–2020. godina je prikazana u idućoj tablici i grafikonu:

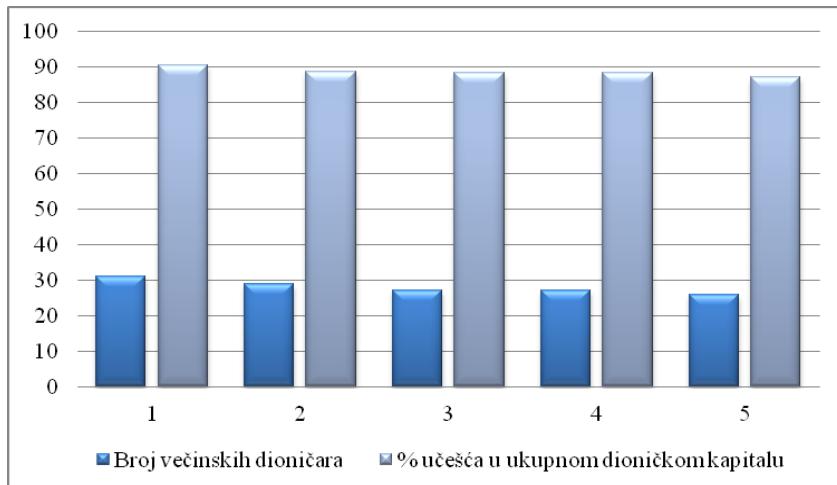
Tablica 8. Koncentracija dioničkog kapitala u razdoblju 2016.–2020. godina

Godina	Broj većinskih dioničara	Vrijednost kapitala	% udjela u ukupnom dioničkom kapitalu
2016.	31	104.718.687,00	90,50
2017.	29	100.735.577,00	88,60
2018.	27	95.711.788,00	88,40
2019.	27	95.711.788,00	88,40
2020.	26	93.072.970,00	87,30

Izvor podataka: Registar papira od vrijednosnih

Podatci u tablici broj 8 pokazuju trend smanjenja vrijednosti dioničkog kapitala, broja većinskih dioničara i stope vlasničkog udjela većinskih dioničara u dioničkom kapitalu. Kretanje navedenih pokazatelji karakterizira različit intenzitet smanjenja. Dionički kapital većinskog paketa dionica bilježi pad od 11%. Broj vlasnika većinskog paketa dionica se smanjio za 16%, a postotak udjela većinskog paketa dionica se također smanjio za 3,20%. Stupanj koncentracije pokazuje da u 2020. godini 26 većinskih dioničara raspolaže sa 93.072.970,00 KM ukupnog dioničkog kapitala ili 87,30%, što prosječno po dioničaru iznosi 3.579.729 KM, a u 2016. godini 31 većinski dioničar je raspolaže sa 104.718.687,00 KM ukupnog dioničkog kapitala ili 90,50%, što prosječno po dioničaru iznosi 3.378.022,00 KM. Prosječna vrijednost kapitala kojom raspolaže većinski dioničar se povećala za 201.707,00 KM ili za 6%.

Grafikon 8. Koncentracija dioničkog kapitala u razdoblju 2016.–2020. godina

Stvoreni uvjeti za razvoj učinkovitijeg korporativnog upravljanja nisu iskorišteni od upravljačkih struktura, jer se nije razvila potrebna svijest o značaju i mogućnostima financiranja poslovanja i razvoja putem tržišta kapitala. Usporen proces promjene strukture izvora financiranja, na štetu formiranja dodatnog dioničkog kapitala, najvećim dijelom je postao ograničenje uspješnog poslovanja i razvoja. Financiranje poslovanja pozajmljenim izvorima slabi poziciju svih dioničara, a osobito poziciju manjinskih, jer smanjuje interes potencijalnih kupaca za dionice manjinskog paketa, koje ne daju mogućnost značajnijeg udjela u odlučivanju i upravljanju dioničkim društвom.

Uvjeti portfelj investiranja kao rezultat modela vlasničke transformacije i kvalitete instrumenata tržišta kapitala kreiranih u tom procesu, odredili su u osnovi zatvoreni koncept korporativnog upravljanja s visokim stupnjem koncentracije vlasništva, dominantnom pozicijom malog broja većinskih dioničara u strukturi kapitala na jednoj strani i minornom pozicijom velikog broja manjinskih dioničara na drugoj strani, kao i financiranje ionako smanjenog obujma poslovanja putem pozajmljenih izvora, a ne putem vlastitih, izdavanjem papira od vrijednosti.

Navedena obilježja korporativnog upravljanja i dužnička struktura izvora financiranja, zasnovana na pozajmljenim sredstvima od depozitnih finansijskih institucija i postojećim cijenama korištenja pozajmljenog kapitala, proizvodi veće troškove financiranja poslovanja i vrši snažan pritisak na prihode i rezultate poslovanja dioničkih društava, što nije obilježje financiranja putem instrumenata tržišta kapitala. Navedeni način financiranja poslovanja i razvoja uz relativno visoku razinu cijene korištenja pozajmljenih sredstava umanjuje ukupne rezultate poslovanja dioničkih društava i mogućnosti ostvarenja prava i interesa dioničara, kroz očekivane prinose po osnovi vlasništva na dioničkom kapitalu.

5.2. Korporativna struktura

5.2.1. Osnovna obilježja uprave dioničkih društava

Povjerenstvo za papire od vrijednosti vodi evidenciju osoba ovlaštenih za zastupanje i članova nadzornih odbora u dioničkim društvima. Odredbama Zakona o poduzećima uređeno je imenovanje uprave i članova nadzornog odbora dioničkog društva. Člankom 223. određeno je da Skupština odlučuje o imenovanju i smjeni članova nadzornog odbora, a člankom 191. stavkom 1. navedenog zakona definirano je da nadzorni odbor imenuje članove i predsjednika uprave na razdoblje od najviše pet (5) godina, uz neograničenu mogućnost

ponovnog imenovanja. Također, člankom 187. stavkom 4. Zakona propisani ograničavajući uvjeti za imenovanje člana uprave, a člankom 204. navedenog zakona također su propisani ograničavajući uvjeti za članstvo u nadzornom odboru.

Člankom 4. točkom 5. Pravilnika o načinu upisa i vođenju registra izdavatelja papira od vrijednosti kod Povjerenstva za papire od vrijednosti određeno je da prijavu za upis podataka o članovima uprave i nadzornog odbora podnosi izdavatelj.

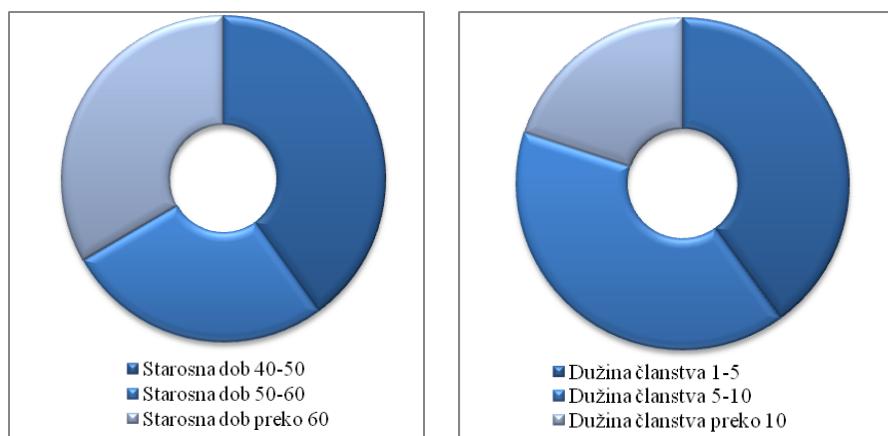
Tablica 9. Starosna dob i razdoblje obnašanja dužnosti na dan 31.12.2020. godine

Redni broj	Dužnost	Broj izvršitelja	Starosna dob			Razdoblje obavljanja dužnosti		
			40-50	50-60	preko 60	1 - 5	5 - 10	preko 10
1.	Ravnatelj	15	6	4	5	6	6	3

Izvor podataka: Registar izdavatelja papira od vrijednosti

Na dan 31.12.2020. godine prema podatcima u evidenciji osoba ovlaštenih za zastupanje i članova nadzornih odbora u dioničkim društvima, struktura osoba ovlaštenih za zastupanje, odnosno ravnatelja u 15 dioničkih društava, pomjerena je prema starosnoj dobi preko 50 godina. Od 15 ravnatelja, 6 osoba ili 40% na ovim upravljačkim funkcijama je u starosnoj dobi 40-50 godina, 4 osobe ili 26,67% potпадa pod kategoriju između 50 i 60 godina, a preko 60 godina starosti na funkciji ravnatelja je 5 osoba ili 33,33%. Funkciju ravnatelja od jedne do pet godina obavlja 6 osoba, od 5 do 10 godina također 6 osoba, a preko 10 godina 3 osobe. Prikazani podatci starosne dobi ukazuju na činjenicu da preko 50% inokosnih tijela upravljanja u dioničkim društvima spada u starosnu dob preko 50 godina sa vremenskim razdobljem obnašanja dužnosti preko 10 godina. Stanje korporativne strukture i rezultati upravljanja dioničkim društvima ukazuju na potrebu afirmacije ključnih profesionalnih kompetencija i sposobnosti oblikovanja vizije korporativnog razvoja, kod nositelja dužnosti poslovnog upravljanja, kao i sposobnosti sagledavanja postojećih regionalnih i globalnih ekonomskih kretanja, spremnost za uvođenje promjena u poslovanju koje nameće promjene u bližem i širem ekonomskom okruženju, sposobnost koncipiranja adekvatne poslovne politike u traženju kvalitetnijih rješenja u poslovanju i sposobnost razumijevanja ekonomskih instrumenata i njihove uporabe radi poboljšanja funkcioniranja dioničkih društava.

Grafikon 9. Starosna dob i razdoblje obnašanja dužnosti na dan 31.12.2020. godine

5.2.2. Osnovna obilježja nadzornog odbora dioničkih društava

Na dan 31.12.2020. godine, prema pokazateljima iz tablice broj 10 proizlazi, da je od 15 osoba izabranih na poziciju predsjednika nadzornog odbora u dioničkim društvima 5 osoba ili 33,33% u starosnoj dobi od 30 do 50 godina, najveći broj njih, odnosno 6 je starosne dobi od 50 do 60 godina ili 40%, a četiri osobe ili 26,66% su starosne dobi preko 60 godina. Dužnost predsjednika nadzornog odbora u razdoblju od jedne do četiri godine obnaša jedna osoba ili 6,67%, od 4 do 8 godina 6 osoba ili 40,00% i preko 8 godina 8 osoba ili 53,33%. Podatci o članovima nadzornog odbora pokazuju da je 31 član gotovo ravnomjerno raspoređen u tri starosne kategorije, dok je najveći broj članova njih 26 dulje od 4 godine u statusu člana u nadzornim odborima dioničkih društava.

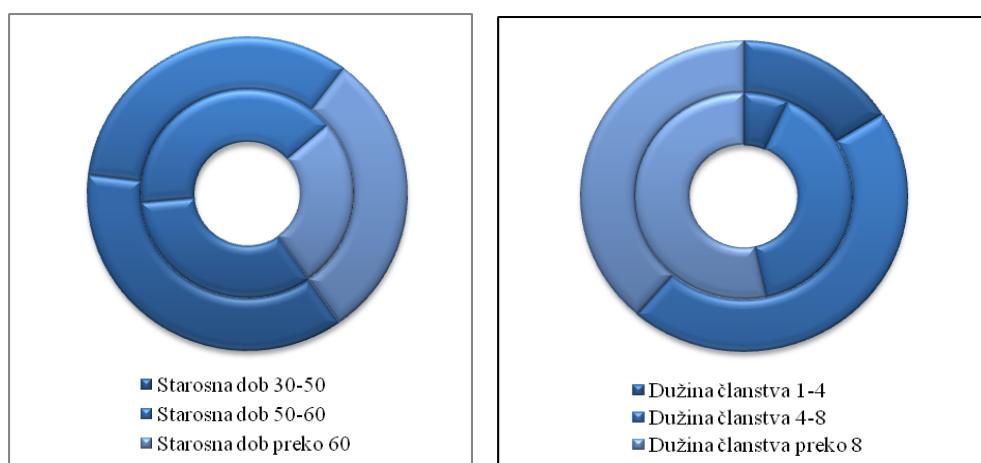
Tablica 10. Starosna dob i duljina članstva na dan 31.12.2020. godine

Red. broj	Dužnost	Broj izvršitelja	Starosna dob			Duljina članstva		
			30 - 50	50 - 60	preko 60	1 - 4	4 - 8	preko 8
1.	Predsjednik NO	15	5	6	4	1	6	8
2.	Članovi NO	31	11	10	9	5	14	12

Izvor podataka: Registrar izdavatelja papira od vrijednosti

S obzirom na ključnu ulogu nadzornog odbora u upravljanju dioničkim društvima, dosadašnji rezultati upravljanja i poslovanja pokazuju da načinu odabira i kompetencijama članova ovog tijela upravljačke strukture nije posvećivana potrebna pozornost. U većini slučajeva evidentno je odsustvo potrebne stručnosti, sposobnosti razumijevanja rezultata poslovanja, pokazatelja sadržanih u planovima, izvješćima, analizama, elaboratima, studijama, strategijama i drugom izvještajnom i plansko-analitičkom dokumentacijom. Pored toga, prezentno je i slabo poznавanje prirode djelatnosti i poslovnih procesa koji se odvijaju u dioničkom društvu, kao posljedica neposjedovanja potrebne poslovne prakse kod članova nadzornog odbora, što neposredno utječe na sposobnost sagledavanja poslovnih problema i nuđenje adekvatnih rješenja, kao i razvoj društveno odgovornog poslovanja i dr.

Grafikon 10. Starosna dob i duljina članstva na dan 31.12.2020. godine

5.3. Primjena standarda korporativnog upravljanja

U svrhu sagledavanja primjene Standarda korporativnog upravljanja dioničkim društvima u Brčko distriktu BiH, zasnovanim na OECD-e načelima korporativnog upravljanja, koji podrazumijevaju visoke zahteve za transparentnošću ukupnog poslovanja dioničkih društava i osiguranje povjerenja dioničara i investitora, radi kvalitetnijeg pozicioniranja dioničkih društava na tržištu kapitala, Povjerenstvo je u izvještajnom razdoblju provelo istraživanja primjene standarda korporativnog upravljanja anketiranjem dioničkih društava na području Brčko distrikta BiH. Primjena standarda ne predstavlja zakonsku obvezu, ali su jednako važni kao i računovodstveni ili revizorski standardi.

Tablica 11. Primjena standarda korporativnog upravljanja

Red. broj	Elementi korporativnog upravljanja	Postotak primjene
1.	Primjena OECD ili vlastitih standarda	37,50
2.	Financijsko izvješćivanje	75,00
3.	Internetska stranica	62,50
4.	Objavljivanje podataka o dionicama u vlasništvu članova uprave	37,50
5.	Društva s četiri člana oprave	12,50
6.	Društva s jednim članom uprave	37,50
7.	VSS za člana uprave	62,50
8.	VSS za člana nadzornog odbora	75,00
9.	Žene u nadzornom odboru	62,50
10.	Interni propis o radu uprave	50,00
11.	Informiranje o članovima nadzornih odbora i s njima povezanih osoba	62,50
12.	Izvješćivanje o realizaciji planiranih aktivnosti nadzornog odbora	50,00
13.	Podatci o uspješnosti poslovanja se uključuju u izvješće nadzornog odbora	62,50
14.	Nagrađivanje članova nadzornog odbora prema statutu ili odluci	37,50
15.	Isplata naknada članovima nadzornog odbora	25,00
16.	Isplata dividende	25,00
17.	Interna revizija	37,50
18.	Eksterna revizija	100,00
19.	Odbor za reviziju	12,50
20.	Uključivanje interesa stakeholdera u odlučivanju	75,00
21.	Specijalna pravila za stakeholdere	12,50
22.	Manjinski dioničari u nadzornom odboru	75,00

Istraživanje obuhvaća razdoblje od 1.1. - 31.12.2020. godine i realizirano je u nekoliko faza: definiranje istraživanja, priprema anketnog upitnika, slanje ankete ciljnoj skupini, prikupljanje podataka, obrada i analiza podataka i pisanje izvješća istraživanja. Anketa je koncipirana najvećim brojem zatvorenih pitanja s ponuđenim odgovorima s potvrđnim ili odričnim izjašnjavanjem u sedam međusobno povezanih skupina pitanja. Skupine pitanja se odnose na transparentnost poslovanja, skupštinu društva, nadzorni odbor, upravu, reviziju i mehanizme interne kontrole, društvenu odgovornost i posvećenost standardima korporativnog upravljanja. Istraživanjem je obuhvaćeno 13 od 15 pravnih osoba ili 86,70%, koje su registrirane kao dionička društva na području Brčko distrikta BiH i u nadležnosti su Povjerenstva za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH. Izostavljena su poduzeća u stečaju i neaktivna poduzeća.

Analiza dobivenih podataka provedenim anketiranjem je pokazala da 37,50% društava iz uzorka ima vlastite standarde korporativnog upravljanja zasnovane na kodeksu korporativnog upravljanja i da objavljuje usklađenost djelovanja sa istim, dok skoro dvije trećine društava nije odgovorilo na ova pitanja. Rezultati analize pokazuju da se jedna trećina društava iz uzorka vodi standardima transparentnosti, izuzev u dijelu objavljivanja informacija i izvješća koje se odnosi na zakonsku obvezu, gdje je postotak primjene načela 75-100%. Internetske stranice ima 62,50% dioničkih društava iz ankete.

Podatke o vrijednosnim papirima koji se nalaze u vlasništvu članova uprave objavljuje 37,50%. Čimbenike rizika, također utvrđuje i javno objavljuje 37,5% društava. Broj članova uprave je određen sukladno Zakonu o poduzećima, organizacijskom strukturu i definiranom politikom upravljanja dioničkim društvima. U jednom dioničkom društvu ili 12,50% upravu društva čine četiri člana, što ujedno čini i najveći broj članova, a u tri društava (37,50%) upravu predstavlja jedan član. U 62,50% društava, članovi uprave posjeduju visoku stručnu spremu, a zvanje doktora znanosti ima jedan član uprave.

Broj članova nadzornog odbora su tri člana u svim anketiranim društvima, što ujedno predstavlja i zakonski minimum. Visoku stručnu spremu posjeduje 75% članova nadzornih odbora, a jedan član posjeduje titulu doktora znanosti. Zastupljenost žena u upravi i nadzornom odboru je 62,50%.

Prema Standardima korporativnog upravljanja rad uprave treba da sadrži pravila postupanja, pravila za rješavanje sukoba interesa, pravila djelovanja i ciljeve, podatke o članovima uprave, način sazivanja i vođenja sjednica, donošenje odluka te suradnju s nadzornim odborom. Uprava može donijeti poslovnik o radu ako ta pitanja nisu uređena statutom. Također, statutom može biti regulirano da poslovnik o radu donosi nadzorni odbor. Analiza ankete je pokazala da 50% anketiranih društava ima interni propis rada uprave (poslovnik o radu uprave ili statutom reguliran rad uprave), 25% društava nema određena pravila za rad uprave, dok se 25% nije izjasnilo po ovom pitanju. Uspostavljena zaštita prava svih dioničara je u 75% društava, dok je sustav unutarnje kontrole i upravljanja rizicima uspostavljen u 62% anketiranih društava. Suradnja s nadzornim odborima je u 87,50% anketiranih uzoraka.

Nadzorni odbor predstavlja ključno tijelo korporativnog upravljanja koje kontrolira, prati, nadgleda poslovanje društva i obavlja niz drugih aktivnosti vezanih za korporativno upravljanje i izvješćivanje. Informacije o poslovima članova nadzornih odbora i s njima povezanih osoba objavljuje 62,50% anketiranih ispitanika, što bi se moglo tretirati kao nezadovoljavajuća praksa, s obzirom da je potpuna i pravovremena informiranost dioničara i drugih stakeholdera važan segment korporativnog upravljanja. Za 50% uprave anketiranih društava područje realizacije planiranih aktivnosti i izvješćivanja o istom je važno, dok je ocjena ukupne uspješnosti poslovanja i rada društva uključena u izvješće nadzornog odbora u

62,50%. Kriteriji za nagrađivanje nisu definirani ni statutom ni odlukom skupštine niti na neki drugi način kod 62,50% ispitanika, a čak 75% društava ne isplaćuje naknadu članovima nadzornog odbora. Raspodjela dividende je realizirana u društвима iz sektora osiguranja.

Revizija i unutarnja kontrola su glavni mehanizmi regulacije poslovanja unutar društva. Zadaća internih revizora, prema kodeksu korporativnog upravljanja, je praćenje i provjera poštovanja propisa i smjernica. Ukupno 62,50% društava navelo je kako nemaju uspostavljen sustav interne revizije u društvu. Društva koja imaju uspostavljen sustav interne kontrole uglavnom dolaze iz sektora osiguranja (40%). Sva društva iz uzorka su se izjasnila da imaju eksternog revizora, što je ujedno i njihova zakonska obveza, i nijedno anketirano društvo nije navelo da postoji interesna povezanost eksternog revizora društva sa samim društvom. Odbor za reviziju ima u 12,50%, odnosno jedno društvo se izjasnilo da ima odbor za reviziju.

Društvena odgovornost poduzeća utvrđena Smjernicama Europske komisije, čija primjena je na dobrovoljnном principu, podrazumijeva koncipiranje poslovne politike društava i njezine realizacije uz uvažavanje zahtjeva održivog razvoja svih ostalih segmenta društva, a prije svega zaštite životnog okoliša. Upravljanje poslovanjem treba da je zasnovano na ekonomskim načelima, ali i na društvenoj i ekološkoj odgovornosti. Na pitanje uzimaju li se prilikom donošenja odluka u obzir interesi svih zainteresiranih strana, 75% sudionika ankete je odgovorilo potvrđno. Međutim, samo 12,50% ima utvrđena specifična pravila vezana za interes svih stakeholdera. U 75% anketiranih društava manjinski dioničari imaju svog člana u nadzornom odboru.

Dobiveni pokazatelji analize na temelju anketom prikupljenih podataka nameću zaključak da je praksa korporativnog upravljanja dioničkih društava na području Brčko distrikta BiH prilično nerazvijena i da ostavlja dosta prostora za poboljšanje u svim njezinim segmentima. Unaprjeđenje kvalitete korporativnog upravljanja kroz transparentno poslovanje u svim segmentima poslovanja poduzeća, pružanje potpunih informacija dioničarima i investitorima, osiguranje jednakе mogućnosti pristupa informacijama svim zainteresiranim stranama i otklanjanje informacijske asimetrije, kao i poštivanje ostalih načela iz standarda korporativnog upravljanja, od velikog je značaja za ekonomije u razvoju, kao što je ekonomija Brčko distrikta BiH i Bosne i Hercegovine, jer stvara uvjete za jačanje povjerenja dioničara i investitora, povećanje konkurentnosti i uspješnosti poslovanja dioničkih društava.

6. PREUZIMANJE DIONIČKIH DRUŠTAVA

6.1. Funkcija Povjerenstva u postupku preuzimanja

Povjerenstvo obavlja nadzor nad provedbom postupka preuzimanja dioničkih društava i sukladno Zakonu o preuzimanju dioničkih društava može rješenjem:

- obustaviti postupak preuzimanja i poništiti ponudu za preuzimanje u slučaju kada ponuditelj ne postupi sukladno aktu Povjerenstva, kao i u slučaju kada se radi o nepravilnostima koje je prouzrokovao ponuditelj i koje nije moguće otkloniti,
- utvrditi postojanje obveze objavljivanja ponude za preuzimanje i provedbu postupka preuzimanja u slučaju kada fizička ili pravna osoba koja je obvezna provesti postupak ponude za preuzimanje to ne učini u zakonskom roku,
- odrediti ograničenja, odnosno zabranu stjecatelju i osobama s kojima zajedno djeluje, daljnju kupovinu, odnosno stjecanje papira od vrijednosti koji su predmet ponude izuzev na način koji je propisan Zakonom o preuzimanju.

Preuzimanje dioničkih društava je realizirano u vrijednosti od 1.102.161,08 KM i preuzete su dionice od 1.499 dioničara. Od toga je ponudu za preuzimanje prihvatio 100 dioničara i u postupku preuzimanja javnom ponudom preuzeta vrijednost dionica iznosi 322.677,40 KM. U postupku prisilnog otkupa izvršen je prijenos dionica od 1.399 manjinskih dioničara u vrijednosti od 779.483,68 KM. Najviša prodajna cijena po dionici postignuta je u postupku preuzimanja dioničkog društva „Bimal“ Brčko 8,35 KM, što predstavlja 83,50% nominalne vrijednosti dionice, a najniža 1,00 KM ili 10% nominalne vrijednosti u postupku preuzimanja dioničkog društva „Laser“, Brčko u 2019. godini.

6.2. Informiranje u postupku preuzimanja

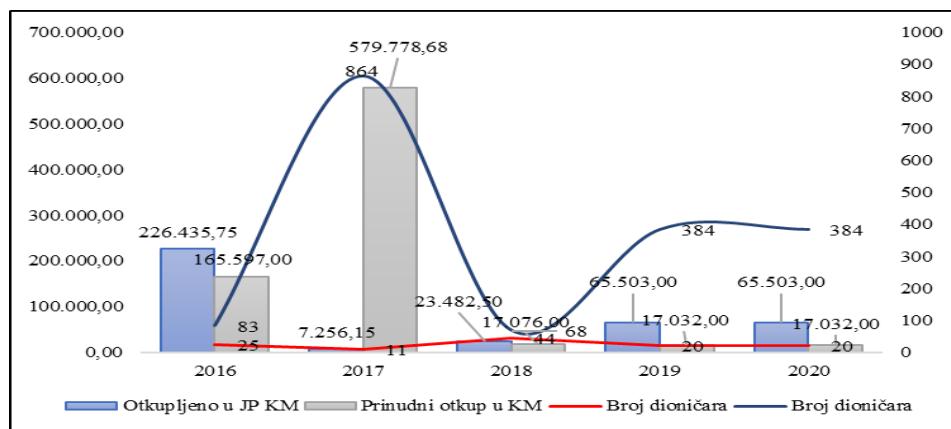
Odredbama Zakona o preuzimanju dioničkih društava su propisani uvjeti u kojima je stjecatelj dionica obvezan obavijestiti Povjerenstvo, izdavatelja i javnost o stjecanju dionica. Stjecatelj, odnosno ponuditelj je obvezan priložiti potrebnu dokumentaciju uz zahtjev za odobrenje objavljivanja ponude za preuzimanje. Cjelokupne aktivnosti vezane za postupak preuzimanja su praćene od Povjerenstva kroz kontrolu i nadzor transparentnosti, odnosno objavljivanje namjere preuzimanja, pravilno utvrđivanje cijene dionica, potrebne odluke, objave ponude za preuzimanje po pribavljanju rješenja o odobravanju ponude od Povjerenstva, objavljivanje obrazloženja uprave, njihovo mišljenje o opravdanosti ponude za preuzimanje, prihvat ponude, prijenos dionica, objavljivanje izvješća o preuzimanju nakon isteka roka za plaćanje, praćenje plaćanja dionica i svih troškova vezanih za prijenos i slično. Nakon provedenog nadzora nad svim ovim radnjama, Povjerenstvo rješenjem o uspješnosti preuzimanja utvrđuje uspješnost ponude za preuzimanje, podatke o preuzetim dionicama i broj preuzetih dionica. Prilikom vršenja nadzora sudionici u postupku preuzimanja, počevši od ponuditelja, preko banaka, depozitara, dioničara do ovlaštenih sudionika na uređenom tržištu, obvezni su omogućiti Povjerenstvu uvid u dokumentaciju, dostaviti zahtijevane dokumente, pružati potrebne obavijesti radi zakonite, brze i transparentne provedbe ponude za preuzimanje, vodeći posebno računa da ne nastanu poremećaji na uređenom tržištu zbog provedbe postupka preuzimanja dioničkog društva.

Tablica 12. Osnovni pokazatelji preuzimanja dioničkih društava u razdoblju 2016.–2020. godina

Redni broj	Godina	Javna ponuda			Prisilni otkup		
		Vrijednost u KM	Cijena KM	Broj dioničara	Vrijednost u KM	Cijena KM	Broj dioničara
1	2016.	226.435,75	4,25	25	165.597,00	4,25	83
2	2017.	7.256,15	8,35	11	579.778,68	8,87	864
3	2018.	23.482,50	1,5	44	17.076,00	1,5	68
4	2019.	65.503,00	1	20	17.032,00	1	384
	UKUPNO	322.677,40		100	779.483,68		1399

Izvor: Registar izdavatelja papira od vrijednosti

Grafikon 11. Prikaz broja dioničara i vrijednosti otkupa pri preuzimanju dioničkih društava razdoblju 2016.–2020. godina

7. SEKUNDARNO TRŽIŠTE I DJELATNOST REGISTRA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI

7.1. Poslovi Registra papira od vrijednosti i usluge koje pruža pravnim i fizičkim osobama

Sukladno članku 68. Zakona o papirima od vrijednosti, članku 1. Pravilnika o članstvu u Registru kod Povjerenstva za papire od vrijednosti i Pravilnikom o registraciji i prijenosu papira od vrijednosti od 22.3.2013. godine registar papira od vrijednosti u elektroničkoj formi vrši registraciju, odnosno upis kapitala, registraciju dužničkih i vlasničkih papira od vrijednosti, kao i upis svih transakcija po osnovi prijenosa vlasništva, primarnog prometa, burzovnog i izvan burzovnog prometa, preuzimanja dioničkih društava, nasljeđivanja i druge promjene na vlasničkim računima i papirima od vrijednosti. U idućoj tablici je dan usporedni pregled obavljenih usluga Registra vrijednosnih papira u razdoblju 2016.–2020.

Tablica 13. Pregled usluga Registra papira od vrijednosti u razdoblju 2016.-2020. godina

Vrsta usluge	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Registracija dioničkih društava	20	18	16	16	15
Registracija kapitala i vođenje računa dioničkih društava	115.706.409	113.239.274	108.834.442	108.218.717	106.579.899
Registracija papira od vrijednosti	12.342.096	12.116.251	10.928.901	10.928.901	10.059.295
Otvoreni računi papira od vrijednosti	7.422	7.378	7.378	7.370	7.365
Registracija i vođenje računa vlasnika papira od vrijednosti	4.557	4.390	4.274	3.870	3.871
Promet i prijenos papira od vrij.	1.485.525	3.458.634	2.802.920	84.393	1.010.843
Izdavanje liste dioničara i drugih potvrda o vlasništvu	323	374	494	468	721
Provjera podataka o vlasnicima papira od vrijednosti	393	675	554	716	986

Izvor podataka: Registrar papira od vrijednosti

Pregled realiziranih usluga Registra papira od vrijednosti pravnim i fizičkim osobama u razdoblju 2016.-2020. godina pokazuje smanjenje, tako da je obujam usluga registracije kapitala i vođenje računa dioničkih društava u registru papira od vrijednosti u 2020. godini manji u odnosu na 2016. godinu za 7,89%, a u odnosu na 2019. godinu za 1,50%. Obujam registriranih papira od vrijednosti je manji u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu za 7,96%. Usluge registracije vlasnika papira od vrijednosti i vođenje računa u registru papira od vrijednosti u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu su se zadržale na istoj razini. Registrirani promet i prijenos bilježi rast u prvoj polovici promatranog razdoblja, a u drugoj smanjenje. Ostale usluge izdavanje potvrda o vlasništvu i provjera podataka o vlasništvu bilježe povećanje u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu.

7.2. Registrirani kapital i dioničari na burzama u BiH

Ukupna vrijednost dioničkog kapitala sa 31.12.2020. godine iznosi 106.579.899,35 KM i raspoređen je na 10.059.295 dionica. Kapital 15 dioničkih društava uvršten je na uređena burzovna tržišta u BiH. Na Banjalučkoj burzi uvršten je kapital u vrijednosti od 82.494.799,35 KM ili 77,40%, a na Sarajevskoj burzi 24.085.100,00 KM ili 22,60%. Ukupan broj registriranih dioničara u 2020. godini, odnosno vlasnika papira od vrijednosti u 15 dioničkih društva Brčko distrikta BiH je 3.871. Dionice od 3.640 dioničara ili 94% su uvrštene na Banjalučku burzu, dok su dionice od 231 dioničara ili 6% uvrštene na Sarajevsku burzu.

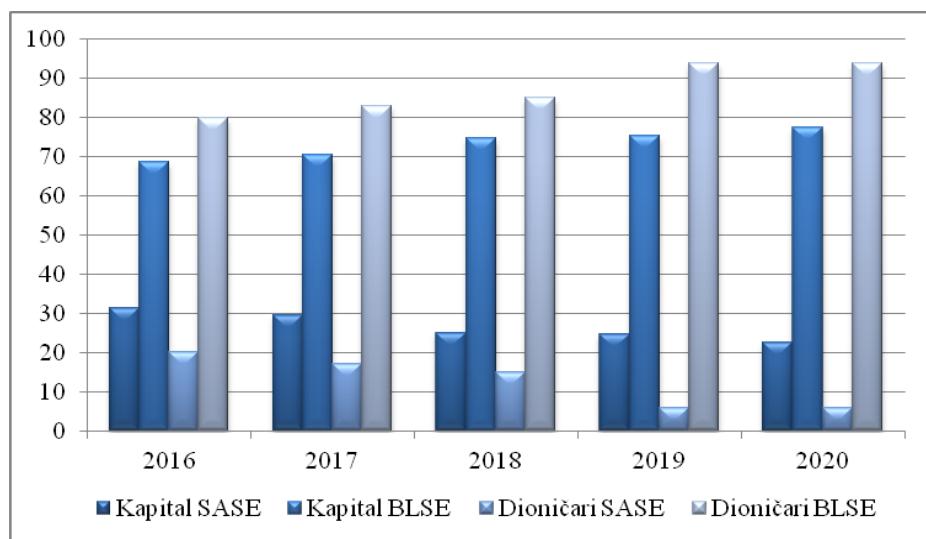
Tablica 14. Pregled registriranog kapitala i dioničara na burzama u BiH u razdoblju 2016.–2020. godina

Godina	Kapital				Dioničari				Ukupno dioničari
	SASE	%	BLSE	%	SASE	%	BLSE	%	
2016.	36.288.038,60	31,36	79.418.370,55	68,64	916	20,10	3.641	79,90	4.557
2017.	33.320.903,80	29,43	79.918.370,55	70,57	753	17,15	3.637	82,85	4.390
2018.	27.339.642,20	25,12	81.494.799,30	74,88	637	14,90	3.637	85,10	4.274
2019.	26.723.918,00	24,69	81.494.799,30	75,31	232	6,00	3.637	94,00	3.869
2020.	24.085.100,00	22,60	82.494.799,35	77,40	231	6,00	3.640	94,00	3.871

Izvor podataka: Registar papira od vrijednosti

Vrijednost dioničkog kapitala uvrštenog na SASE u promatranom razdoblju prati smanjenje sa 36.288.038,60 KM na 24.085.100,00 ili za 8,76% u strukturi ukupnog kapitala uvrštenog na sekundarno trgovanje. Dionički kapital uvršten na BLSE bilježi povećanje sa 79.418.370,55 KM na 82.494.799,35 KM ili za 8,76% u strukturi ukupnog kapitala uvrštenog na sekundarno trgovanje, što pokazuje isti omjer kretanja kapitala na burzama sa karakteristikama obrnuto proporcionalnog kretanja. Kretanje broja vlasnika dionica, odnosno dioničara pokazuje isti smjer. Broj dioničara na SASE i broj dioničara na BLSE, ostao je na gotovo istoj razini u posljednje dvije godine promatranog razdoblja.

Grafikon 12. Prikaz dioničkog kapitala na burzama u BiH u razdoblju 2016.–2020. godina

7.3. Registracija kapitala, papira od vrijednosti i dioničara

Osnovni kapital dioničkih društava u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu pokazuje stopu promjene od -2,13%, u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu -3,89%, a u posljednjoj godini promatranog razdoblja u odnosu na prethodnu, stopa promjena na kapitalu je bila - 1,52%. Stope promjene broja dionica u odnosu na stope promjena na kapitalu pokazuju visok stupanj korelacije tijekom promatranog razdoblja, izuzev stope promjene broja dionica u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu kada je ostvarena stopa iznosila -9,80%, a stopa promjena na kapitalu -3,89%, što je posljedica smanjenja kapitala kod dioničkih društava, koja imaju manju nominalnu vrijednost po dionici u odnosu na ostala dionička društva.

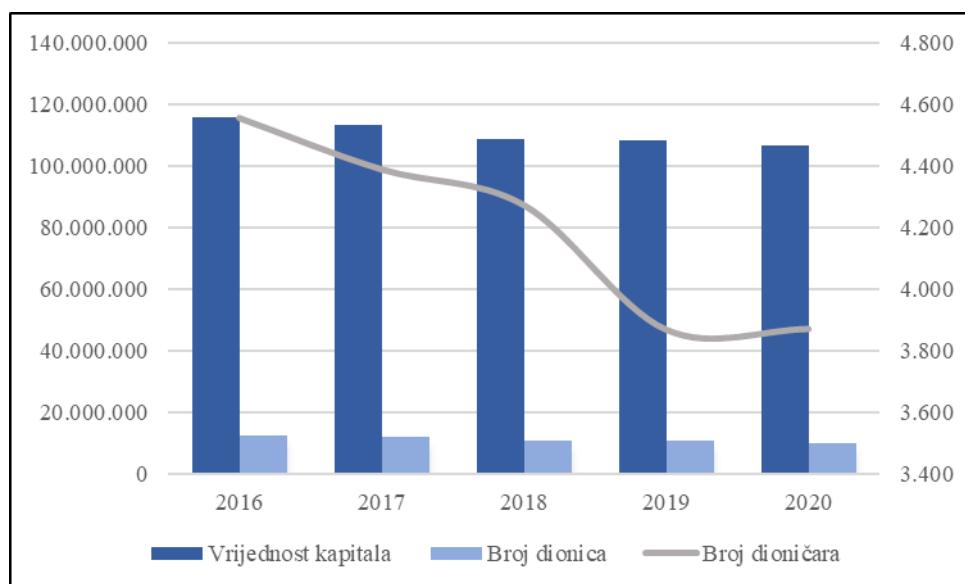
Tablica 15. Pokazatelji dinamike kapitala, dionica i dioničara u razdoblju 2016.–2020. godina

God.	Vrijednost kapitala	Broj dionica	Broj dioničara	Indeks vrijednosti kapitala		Indeks broj dionica		Indeks broj dioničara	
				It	Vt	It	Vt	It	Vt
2016.	115.706.409	12.42.096	4.557	-	-	-	-	-	-
2017.	113.239.274	12.116.251	4.390	97,87	97,87	98,17	98,17	96,34	96,34
2018.	108.834.441	10.928.901	4.274	94,06	96,11	88,55	90,20	93,79	97,36
2019.	108.218.717	10.928.901	3.869	93,53	99,43	88,55	100,00	84,90	90,52
2020.	106.579.899	10.059.295	3.871	92,11	98,49	81,50	92,04	84,95	100,05

Izvor podataka: Registrar papira od vrijednosti

Kroz promatrano razdoblje broj dioničara, odnosno vlasnika papira od vrijednosti pokazuje blago smanjenje, što je posljedica preuzimanja dioničkih društava i promjene oblika organiziranja iz dioničkog društva u društvo s inokosnim kapitalom.

Grafikon 13. Pokazatelji dinamike kapitala, broja dionica i broja dioničara u razdoblju 2016.–2020. godina

Stope promjena na kapitalu, broju dionica i broju dioničara pokazuju trend povećane koncentracije vlasništva u rukama većinskih dioničara, što je posljedica provedbe postupka preuzimanja dioničkih društava i potpune konsolidacije vlasništva. Proces potpune konsolidacije vlasništva nad kapitalom dioničkih društava rezultat je dostizanja praga vlasništva od 95%, kada ponuditelj sukladno Zakonu o preuzimanju dioničkih društava u postupku preuzimanja dioničkog društva koristi klauzulu prisilnog otkupa dionica manjinskih dioničara, što dodatno utječe na broj dionica i dioničara.

7.4. Promet i prijenos papira od vrijednosti

Ostvareni obujam prometa i prijenosa papira od vrijednosti određen je obujmom i strukturonim ponude i tražnje i kvalitetom izdanih papira od vrijednosti kroz proces vlasničke transformacije. Strukturu ponude čine većinski i manjinski paket. Jedinu ponudu realno predstavlja manjinski paket papira od vrijednosti u vlasništvu velikog broja 3.845 manjinskih vlasnika, koji su besplatno dobiveni raspodjelom stanovništvu u procesu privatizacije društvenog kapitala. Istodobno, potencijalnu tražnju predstavlja 26 većinskih vlasnika, čiji cilj je potpuna konsolidacija vlasništva.

Tablica 16. Promet i prijenos papira od vrijednosti u razdoblju 2016.-2020. godine.

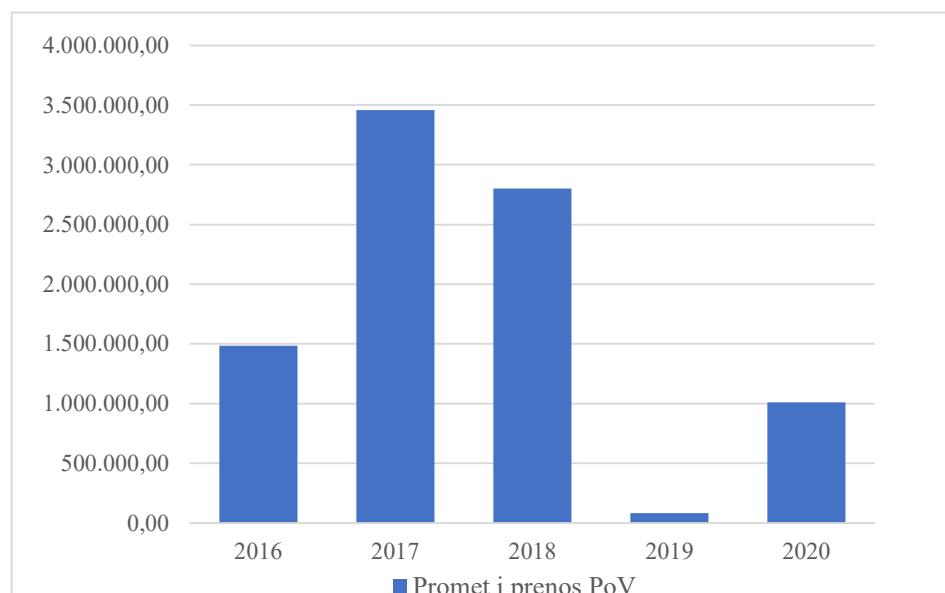
Red. broj	Opis	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
1.	Izdavanje vlasničkih papira od vrijednosti	585.880,00	3.393.370,00	2.500.000,00	-	1.000.000,00
2.	Vlasnički papiri od vrijednosti	69.763,00	55.414,00	19.630,00	1.858,47	8.623,77
3.	Preuzimanje dioničkih društava	813.470,00	-	270.390,00	82.535,00	-
4.	Naslijedivanje i prijenos po odluci suda	16.412,00	9.850,00	12.900,00	-	2.220,00
	U K U P N O	1.485.525,00	3.458.634,00	2.802.920,00	84.393,47	1.010.843,77

Izvor podataka: Registr papira od vrijednosti

Promet papira od vrijednosti se realizira samo u sklopu manjinskog paketa, dok je u okviru većinskog paketa kapital praktično imobiliziran i nema nikakvih kretanja i alociranja u druge razvojne projekte. Navedeno, pored nedostatka inicijalnih javnih ponuda utječe na nizak stupanj disperzije vlasništva većinskog paketa, što predstavlja veliko ograničenje ulaska novih vlasnika u vlasničku strukturu, jer praktično ne postoje mogućnosti da se vlasničkim ulaskom u manjinski paket utječe na kreiranje poslovanja i odlučivanja.

Nova izdavanja papira od vrijednosti za potrebe razvoja, koja bi dinamizirala prometne aktivnosti su izravno determinirana nepokretnošću većinskog paketa, tako da dominantna karakteristika prometa nije tržišno vrednovanje gospodarskih subjekata, nego korporativna kontrola kroz potpuno preuzimanje vlasništva, što dovodi do redukcije ukupnih tržišnih aktivnosti.

Grafikon 14. Promet i prijenos papira od vrijednosti u razdoblju 2016.-2020. godina

8. FINANCIJSKO IZVJEŠĆIVANJE IZDAVATELJA PAPIRA OD VRIJEDNOSTI

8.1. Financijska izvješća izdavatelja papira od vrijednosti

Prema članku 71. Zakona o papirima od vrijednosti Brčko distrikta BiH izdavatelji papira od vrijednosti imaju obvezu informiranja javnosti o svom financijskom poslovanju i komercijalnom položaju. Člankom 4. Pravilnika o sadržaju, načinu i standardima objavljivanja financijskih izvješća i drugih informacija o poslovanju dioničkih društava (Sl. glasnik Brčko distrikta BiH, broj 19/05), detaljno je regulirana vrsta, obvezni oblik i sadržaj izvješća, rokovi i načini dostavljanja financijskih izvješća i drugih informacija Povjerenstvu za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH, kao i način objavljivanja izvješća dioničarima i javnosti o poslovanju dioničkog društva. Dioničko društvo koje trguje na uređenom tržištu, prema članku 4. navedenog pravilnika, dužno je sastavljati i objavljivati podatke o papirima od vrijednosti i svom financijskom poslovanju i o njima izvještavati dioničare, javnost i Povjerenstvo kroz:

1. Godišnje izvješće o poslovanju
2. Polugodišnje izvješće o poslovanju
3. Izvješće o događajima koji bitno utječu na financijsko poslovanje.

U idućoj tablici je prikazano financijsko izvješćivanje dioničkih društava za razdoblje 2016.-2020. godina.

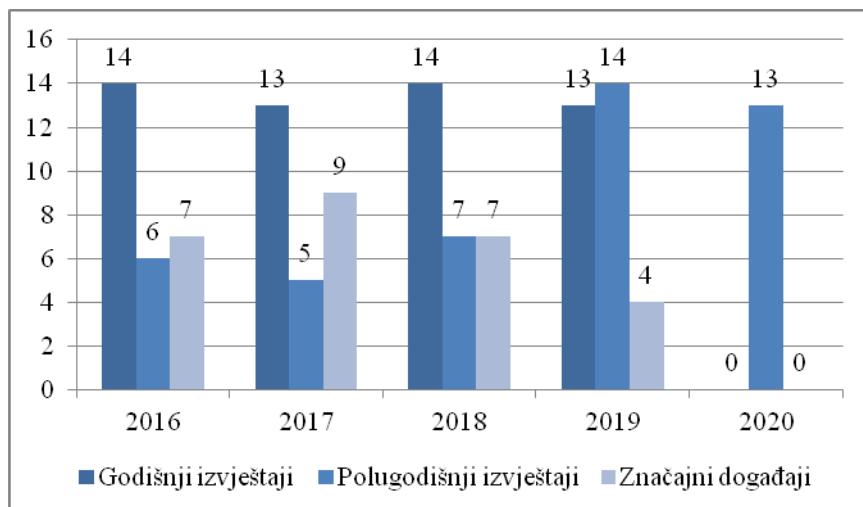
Tablica 17. Usporedni pregled financijskog izvješćivanja izdavatelja papira od vrijednosti u razdoblju 2016.-2020. godina

Godina	Godišnja izvješća	Polugodišnja izvješća	Značajni dogadaji
2016.	14	6	7
2017.	13	5	9
2018.	14	7	7
2019.	13	14	4
2020.	-	13	-
Ukupno	54	45	27

Izvor: Financijska izvješća o poslovanju dioničkih društava

Godišnja finansijska izvješća za 2020. godinu će biti prikazana u idućem izvještajnom razdoblju.

Grafikon 15. Prikaz financijskog izvješćivanja dioničkih društava u razdoblju 2016.-2020. godina

Dionička društva koja su subjekt nadzora i kontrole Povjerenstva za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH, najvećim dijelom redovito dostavljaju Zakonom propisana izvješća, izuzev dioničkih društava „Novi Bimeks-u stečaju“ d.d., nad kojim se provodi stečajni postupak, koji nije u obvezi obavještavati javnost o rezultatima poslovanja i „Grafam“ d.d. u kojem se ne odvijaju poslovne aktivnosti.

8.2. Odabrani pokazatelji poslovanja dioničkih društava

U tablici broj 18 dani su usporedni pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti za 2019. i 2018. godinu po skupinama dioničkih društava razvrstanih prema sektorima privređivanja. Prikazani pokazatelji ilustriraju promjene na sposobnosti dioničkih društava u izmirenju dospjelih obveza u ugovorenim rokovima, opterećenosti dioničkog kapitala ukupnim obvezama i učinkovitosti korištenja raspoloživih financijskih i materijalnih resursa.

Tablica 18. Prosječni pokazatelji likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti dioničkih društava po sektorima privređivanja

D.D. prema sektorima privređivanja	2018.			2019.			Stope promjene		
	L*	Z	A	L	Z	A	S _{pl}	S _{pz}	S _{pa}
Prehrambeni sektor	1,46	0,96	1,12	1,03	0,50	1,09	-29	-48	-3
Građevinarstvo	1,95	0,56	0,90	2,05	0,30	0,97	5	-46	8
Osiguranje	11,32	0,05	0,62	7,34	0,02	0,61	-35	-60	-5
Trgovina	4,05	0,12	0,18	3,5	0,13	0,08	-14	8	-56
Ostale djelatnosti	1,50	1,04	0,07	1,39	0,54	0,03	-7	-48	-57

Izvor podataka: Analiza pokazatelja poslovanja d.d., Povjerenstvo za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH

* L-likvidnost, Z-zaduženost, A- Aktivnost, Spl - Stopa promjene likvidnosti, Spz-Stopa promjene zaduženosti i Spa-Stopa promjene aktivnosti

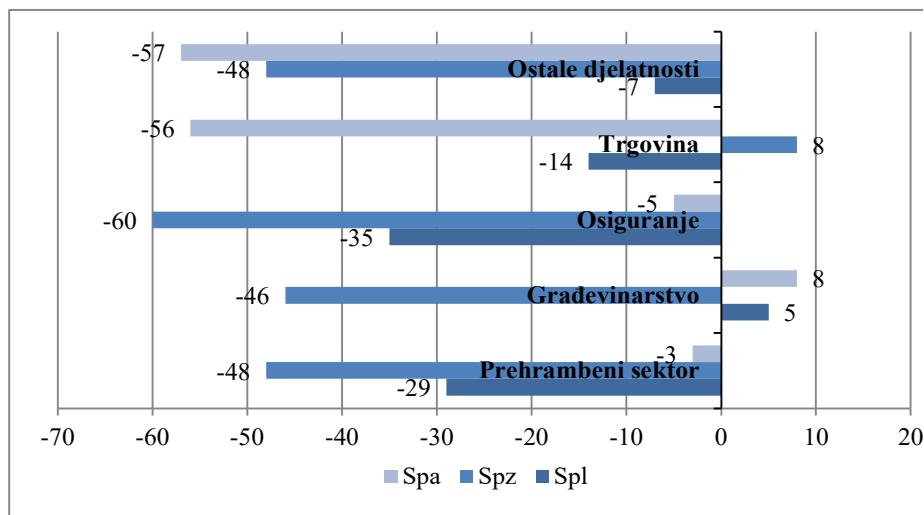
Prosječni financijski pokazatelji tekuće likvidnosti u svim sektorima privređivanja nalaze se iznad donje granice ili na samoj granici opće prihvaćenih pravila financiranja od 1,5 i u 2018. godini su se kretali od 1,46 u prehrambenom sektoru do 11,32 u sektoru osiguranja, što ukazuje na zadovoljavajuću kratkoročnu financijsku strukturu i njezin pozitivan utjecaj na poslovanje dioničkih društava u ovim sektorima privređivanja. Stope promjene likvidnosti u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu u svim sektorima privređivanja izuzev građevinarstva pokazuju opadanje likvidnosti, najviše u sektoru osiguranja -35, prehrambenom sektoru -29, sektoru trgovine-14 i ostalim djelatnostima -7. Pored evidentnog opadanja, koeficijenti likvidnosti i dalje u velikoj mjeri zadovoljavaju postojeće orijentacijske standarde financiranja. Priroda djelatnosti, stupanj profitabilnosti, obujam, struktura i dinamika tekuće aktive i tekuće pasive su utjecali na ostvareni zavidan stupanj likvidnosti u sektoru osiguranja i zadovoljavajuću likvidnost u ostalim sektorima privređivanja.

Zaduženost dioničkih društava, odnosno opterećenost vlasničkog kapitala ukupnim obvezama u 2018. godini se kretala između 0,05 u sektoru osiguranja do 0,96 u prehrambenom sektoru, što također u odnosu na opće prihvaćena pravila financiranja od 1 ukazuje na razinu zaduženosti koja ne može u značajnijoj mjeri ugroziti poslovanje dioničkih društava, osobito dionička društva iz sektora osiguranja. Stope promjene zaduženosti u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu u svim sektorima privređivanja, izuzev trgovine, pokazuju opadanje zaduženosti, najviše u sektoru osiguranja -60, prehrambenom sektoru -48, sektoru građevinarstva -46, i ostalim djelatnostima -48. Prisutni pad zaduženosti u većini sektora promatran u odnosu na uobičajene norme što manjih parametara financiranja, u značajnoj mjeri je proizvod pada obujma poslovnih aktivnosti prouzrokovanih pandemijom COVID-19.

Pokazatelji aktivnosti dioničkih društava, odnosno učinkovitosti korištenja resursa, iskazani kao relacija ostvarenog ukupnog prihoda sa ukupnom imovinom u 2018. godini su se kretali od 0,07 u ostalim djelatnostima do 1,12 u prehrambenom sektoru, što ilustrira ostvarene prihode od prodaje po jedinici ulaganja u ukupnu imovinu. Stope promjene aktivnosti u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu u svim sektorima privređivanja izuzev građevinarstva pokazuju opadanje aktivnosti, najviše u sektoru trgovine -56, osiguranju -5, prehrambenom sektoru -3, i ostalim djelatnostima -57, tako da većina dioničkih društava i pored prisutnih

ograničenja u poslovanju održavaju određenu razinu učinkovitosti upravljanja poslovnom imovinom.

Grafikon 16. Stope promjene pokazatelja likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti 2018.-2019. po sektorima privređivanja

9. REVIDIRANA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA DIONIČKIH DRUŠTAVA

Zakonom o poduzećima Brčko distrikta BiH propisana je obveza pripremanja i predaje godišnjih završnih računa i revizorskih izvješća. Člankom 35. navedenog zakona propisano je da dionička društva imaju obvezu izvršiti reviziju svog poslovanja, a člankom 51. navedenog zakona propisani su rokovi za izradu izvješća i njihovo dostavljanje.

Tablica 19. Pregled dostavljenih izvješća o reviziji finansijskih izvješća dioničkih društava u razdoblju 2016.–2019. godina

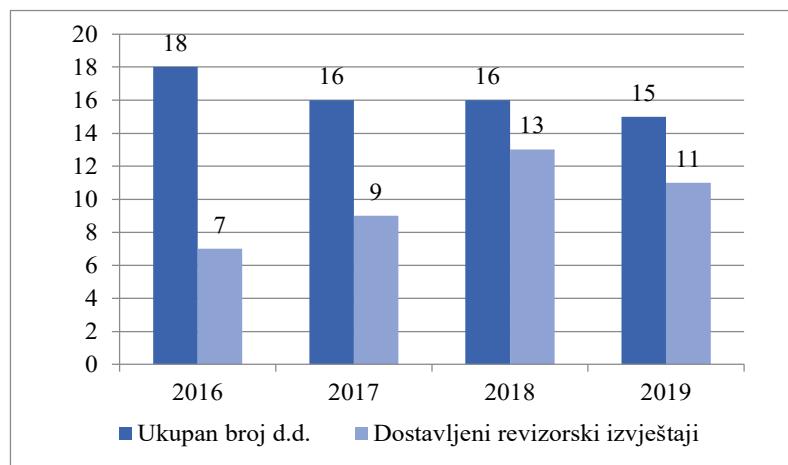
Godina	Ukupan broj d.d.	Dostavljena revizorska izvješća
2016.	18	7
2017.	16	9
2018.	16	13
2019.	15	11

Izvor podataka: Izvješća o reviziji finansijskih izvješća

Broj dostavljenih revizorskih izvješća u 2016. godini je 7 od ukupno 18 dioničkih društava ili 38,89%. U 2017. godini od 16 dioničkih društava njih 9 ili 56,25% je dostavilo revizorska izvješća. Od upisanih 16 dioničkih društava u Registar izdavatelja u 2018. godini 13 dioničkih društava je dostavilo revizorska izvješća, što predstavlja 81,25%, a u 2019. godini 11 od ukupno 15 društava ili 73,34% je dostavilo revizorska izvješća. Revizorska izvješća za 2019. godinu nisu dostavila četiri dionička društva „Novi Bimeks u stečaju“ d.d., koje nema obvezu dostavljanja revizorskog izvješća s obzirom na stečajni postupak koji se vodi u ovom društvu, Biljana d.d., PSC Babić d.d. i Grafam d.d.

Pregled dostavljenih revizorskih izvješća za razdoblje 2016.–2019. godina, predstavljen je u idućem grafičkom prikazu.

Grafikon 17. Pregled dostavljenih izvješća o reviziji finansijskih izvješća za razdoblje 2016.–2019. godina

10. FINANCIJSKO IZVJEŠĆE POVJERENSTVA

Financiranje Povjerenstva za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH iz proračuna Brčko distrikta BiH je regulirano člankom 64. Zakona o papirima od vrijednosti Brčko distrikta BiH. U tablici broj 20 prikazani su rashodi Povjerenstva u 2020. godini:

Tablica 20. Usporedni pregled rashoda Povjerenstva za 2020. godinu

Ek. kod	Naziv	2019.		2020.		Indeks realizacije proračuna 2020.
		Planirano	Ostvareno	Planirano	Ostvareno	
611100	Bruto plaće i naknade	248.167,74	249.112,22	262.843,52	259.426,55	98,70
611200	Naknade troškova zaposlenih	68.581,00	-	6.700,00	-	0,00
612100	Doprinosi poslodavca	10.353,20	10.625,55	12.945,00	12.776,71	98,70
613100	Putni troškovi	7.750,00	3.218,92	7.300,00	4.092,07	56,06
613200	Izdatci za el. energiju	8.800,00	7.891,06	9.400,00	7.909,32	84,14
613300	Izdatci za komunalne usluge	11.100,00	8.244,51	10.150,00	7.982,03	78,64
613400	Nabava materijala i sitnog inventara	3.400,00	1.435,59	2.600,00	803,61	30,91
613500	Izdatci za usluge prijevoza i goriva	1.500,00	618,72	1.100,00	353,90	32,17
613700	Izdatci za tekuće održavanje	3.700,00	515,44	3.980,00	2.003,65	50,34
613800	Izdatci osiguranja i bankarskih usluga	800,00	574,35	819,00	528,36	64,51
613900	Ugovorene usluge	36.500,00	25.563,28	32.850,00	27.731,06	84,72
821300	Nabava opreme	4.000,00	3.580,20	4.000,00	3.316,95	82,92
	UKUPNO RASHODI	400.651,94	307.799,64	354.687,52	326.927,15	92,17

Izvor podataka: Interne evidencije Povjerenstva i evidencije Trezora Brčko distrikta BiH

Realizacija utroška sredstava proračuna Povjerenstva za 2020. godinu iznosi 326.927,15 KM ili 92,17%. Izvješćem o reviziji finansijskog poslovanja Povjerenstva u 2019. godini iskazano je pozitivno mišljenje sa isticanjem predmeta.

Izvješće o radu Povjerenstva za 2020. godinu je razmatrano i usvojeno na 36. redovitoj sjednici Povjerenstva za papire od vrijednosti Brčko distrikta BiH, održanoj 23.2.2021. godine.

Broj: 05-15.01-73/21

Predsjednik

Nadnevak: 23.2.2021. god.

*Povjerenstva za papire od vrijednosti
Brčko distrikta BiH*

Mirsad Bešlagić, MA